

CHKO Blaník

Preventivní hodnocení krajinného rázu území

aktualizace studie

Hlavní řešitel: Lukáš Klouda

Datum: duben 2016

CHKO Blaník

Preventivní hodnocení krajinného rázu území

aktualizace studie

Hlavní řešitel: Mgr. Lukáš Klouda

Objednatel: Česká republika – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov

Spoluřešitel: Ing. arch. Milan Salaba

Mgr. Lukáš Klouda

technický poradce v oblasti ŽP

Högerova 811/12, 152 00 Praha 5

tel.: 776 753 469

klouda.l@seznam.cz

Praha, duben 2016

Obsah

A Úvodní část

- A.1 Úvod, zadání a cíl práce
- A.2 Metodika a terminologie
- A.3 Charakteristika zájmového území

B Prostorová a charakterová diferenciací území

- B.1 Úvod
- B.2 Charakteristika oblastí krajinného rázu (ObKR)
- B.3 Charakteristika míst krajinného rázu a delimitace pásem ochrany krajinného rázu
- B.4 Podmínky ochrany krajinného rázu – návrh opatření a limitů

C Kategorizace sídel

- C.1 Úvod
- C.2 Kategorizace sídel

Použité informační zdroje

Seznam příloh

A. Úvodní část

A.1 Úvod, zadání a cíl práce

A.1.1 Úvod a zadání

Aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Blaník představuje pokladový krajinářský materiál zpracovaný na základě požadavku Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Předložená studie navazuje na studii zpracovanou Ing. arch. Jitkou Brychtovou z roku 1998 – *Hodnocení krajinného rázu CHKO Blaník*, doplněnou v roce 2006 o studii *CHKO Blaník – Vyhodnocení sídel z hlediska krajinného rázu*.

Základním motivem tohoto typu dokumentu je v rozsahu většího územního celku (typicky s velkoplošnou zvláštní ochranou) provést jeho (vícestupňovou) prostorovou a charakterovou diferenciaci na menší prostorové jednotky a v nich definovat charakteristické vlastnosti – znaky a hodnoty krajinného rázu. V rámci těchto menších územních jednotek je pak nezbytné stanovit podmínky či doporučení k ochraně krajinného rázu, a to v odstupňované formě.

Do předkládané aktualizace byla v modifikované podobě zařazena část věnující se problematice osídlení. Přesněji se jedná o kategorizaci sídel, a to v závislosti na jejich dochovanosti, zahrnující jejich bližší charakteristiku a návrh podmínek jejich dalšího rozvoje. Tato problematika tvoří klíčovou část předložené studie a představuje také hlavní podnět zpracování aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Blaník. Důležitý výstup v rámci zpracované aktualizace pak tvoří digitální mapové výstupy zpracované v prostředí GIS.

A.1.2 Cíl práce

V obecné rovině lze cíl vypracování předloženého materiálu shledávat v existenci pomocného podkladu pro činnost správy CHKO Blaník a dalších orgánů státní správy v širším spektru jejích různých činnosti. Jako primární se v tomto ohledu přirozeně jeví využití preventivního hodnocení v oblasti územního plánování – pořizování územně-plánovacích podkladů a územně-plánovacích dokumentací. Tyto nástroje územního plánování představují hlavní a závazný dokument sledující v určeném časovém horizontu budoucí vývoj území. Potřeba implementace zásad ochrany krajinného rázu v nástrojích územního plánování je tak značně naléhavá a nutná i s ohledem na vlastní legislativní rámec územně-plánovací problematiky. Analytická část preventivního hodnocení nachází uplatnění v územně analytických podkladech, kde jsou v souladu s příslušnou vyhláškou stavebního zákona sledovanými jevy *oblasti a místa krajinného rázu*. Prostorová a charakterová diferenciacie území CHKO na tyto dílčí územní jednotky je obsahem části B této studie.

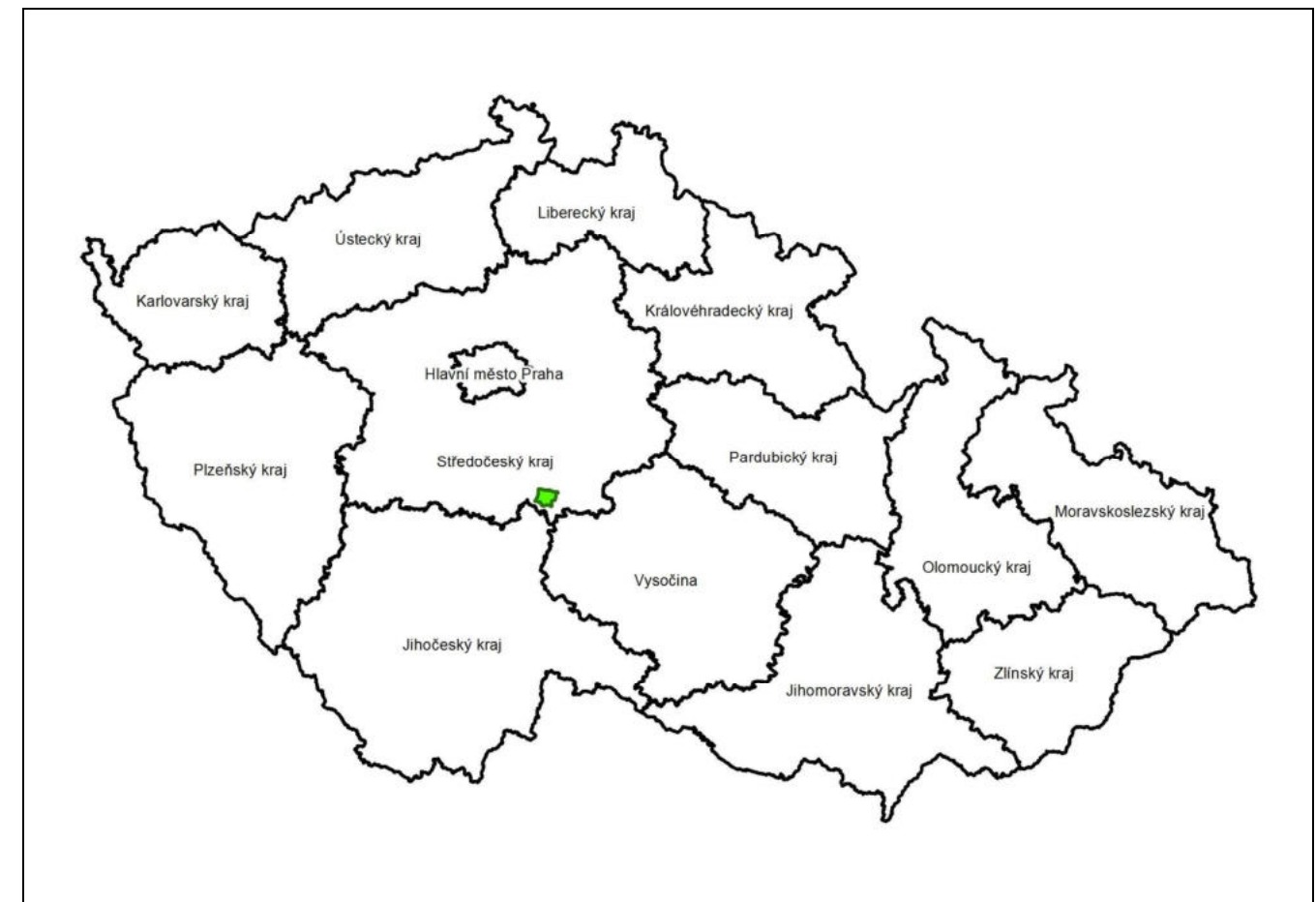
V konkrétní rovině lze uplatnění preventivního hodnocení spatřovat v následujících činnostech:

- Vydávání souhlasů a stanovisek podle § 12 a § 44 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění
- Vydávání stanovisek z titulu dotčeného orgánu (spolupráce s orgány územního plánování v procesu tvorby územně plánovací dokumentace a další agendy v gesci stavebního zákona)
- Tvorbě plánů péče, preventivní ochraně krajinného rázu
- Stanovení odstupňované ochrany krajinného rázu
- Stanovení rámcových podmínek pro zamýšlené zásahy do krajinného rázu ještě před zpracováním projektové či jiné dokumentace záměru.

Studie je odborným nezávazným materiálem směrné povahy, pro správu CHKO představuje pouze podklad pro své rozhodování.

Jak již bylo uvedeno, studie vychází z již dříve zpracovaného výše uvedeného preventivního hodnocení. Těžiště této studie spočívá v části věnované osídlení – charakteristice a kategorizaci sídel, stanovení podmínek ochrany krajinného rázu ve vztahu k jejich možnému rozvoji (část C). Aktuálně provedená prostorová a charakterová diferenciacie území (část B) se oproti předchozí výše citované studii liší v použité terminologii, kdy pracuje s výše uvedenými kategoriemi vycházejícími z územně-plánovací legislativy – oblastí krajinného rázu a místem krajinného rázu.

obr. č. A.1: Poloha CHKO Blaník

A.2 Metodika a terminologie

V současné době není v problematice ochrany krajinného rázu k dispozici závazná metodika. Tato skutečnost však podle autora této studie nese vzhledem k diverzitě krajiny na území ČR a nepotlačitelnému individuálnímu lidskému náhledu na danou problematiku více pozitivních aspektů.

Zpracovaná aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Slavkovský les se v souladu s metodickým listem AOPK opírá především o metodický postup Správy CHKO – autorů Bukáčka a Matějky, využívající tradiční analyticko-syntetickou osnovu:

- determinace základních charakteristik území
- diferenciací území na specifické územní celky
- identifikace charakteristik krajinného rázu
- hodnocení prostorových vztahů charakteristik krajinného rázu včetně delimitace pásem odstupňované ochrany
- doporučení a opatření k ochraně krajinného rázu

Při zpracování byl dále nápomocen metodický postup často využívaný při kauzálním posuzování záměrů na krajinný ráz - Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz kolektivu autorů (Vorel, Bukáček, Matějka, Culek, Sklenička). Tento metodický postup odráží požadavky § 12 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění, včetně níže uvedené a doplněné (Michal, Löw) terminologie používané dále v textu této studie:

krajina – je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§ 3 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění).

krajinný ráz – je zejména přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění); obraz krajiny.

preventivní ochrana krajinného rázu – vyhodnocení krajinného rázu území a stanovení limitů a opatření k jeho ochraně, event. stanovení územně diferencované intenzity veřejného zájmu na ochraně krajinného rázu (pásma odstupňované ochrany), návrh eliminace negativních a rušivých znaků.

aktuální (kauzální) ochrana krajinného rázu – posouzení vlivu konkrétního záměru na krajinný ráz daného území (vliv navrhovaných staveb a technických zařízení, vliv činností, vliv využití území), tj. posouzení zásahu do krajinného rázu.

estetická hodnota krajiny – vyjádření přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině; předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek).

harmonické měřítko krajiny – vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí; z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků.

přírodní charakteristika krajinného rázu – zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů.

historická charakteristika krajinného rázu – je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa; historická charakteristika

je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním vzhledem k jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti; může nést stopy významných historických událostí.

kulturní charakteristika krajinného rázu – je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal.

krajinná složka – relativně homogenní ekologická jednotka, je souhrnem prvků uvnitř krajiny, má jednotný projev a vyznačuje se stejnou funkcí; velikostí relevantní krajinnému měřítku (Forman et Godron 1993, upraveno).

krajinný prvek – je skladebnou jednotkou krajinné složky. Je buď přírodní anebo umělý.

oblast krajinného rázu – je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu; je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

místo krajinného rázu – část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojený z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti.

přírodní hodnota – je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, reprezentativností aktuálních znaků ve vztahu ke stanovištním podmínkám, prostorovými parametry, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny.

znak krajinného rázu – jednotlivá část krajiny, podílející se na utváření krajinného rázu. Tyto části společně utvářejí přírodní, kulturní a historickou charakteristiku krajinného rázu.

rys krajinného rázu – soubor znaků vyjadřující určitou specifickou vlastnost segmentu krajiny.

atribut krajinného rázu – charakteristický znak vyjadřující přírodní, kulturní nebo historické kvality segmentu krajiny.

dominanta krajiny – převládající, hlavní, základní složka, převládající prvek v konfiguraci hmotných prvků krajinné scény. Krajinné dominanty jsou typizovány podle původu na přírodní, kulturní nebo smíšeného původu, případně na historické a soudobé.

A.3 Charakteristika zájmového území

A.3.1 Vymezení území a obecná charakteristika

Vymezení zájmového území, jemuž je věnována tato studie, je určeno hranicí Chráněné krajinné oblasti Blaník. Detailní popis – vedení této hranice uvádí příloha výnosu Ministerstva kultury ČSR č. 17332/81 o zřízení chráněné krajinné oblasti Blaník. Toto nařízení je součástí příloh Rozborů Chráněné krajinné oblasti Blaník v rámci zpracovaného Plánu péče pro CHKO.

CHKO Blaník se rozkládá ve východní části Středočeského kraje. Zasahuje do území obcí s rozšířenou působností Benešov a Vlašim. Rozloha CHKO Blaník činí 40,29 km², což z ní činí nejmenší CHKO na území ČR.

A.3.2 Přírodní charakteristika území

Geologie a geomorfologie

CHKO Blaník se nachází na území moldanubika Šumavy a jižních Čech, a to jeho české větve, která je na severu ohraničena kutnohorsko-svrateckou oblastí, od níž je oddělena tzv. ratajskou zónou. Na západě tvoří hranici moldanubika s bohemikem středočeský pluton, jenž je součástí moldanubika. Významným geologickým fenoménem je soustava zlomů blanické brázdy. Tvoří tektonickou zónu, mobilní od doby vzniku moldanubika prakticky až podnes.

Blanická brázda je v terénu patrná jako široká sníženina, kterou protéká řeka Vlašimská Blanice. Na zónu blanické brázdy je také vázáno zrudnění, především polymetalické.

Nejrozšířenější horninou oblasti jsou sillimaniticko-biotitické pararuly. Ty budují celé území, které se nachází východně od načeradského srázu. Jsou značně rozšířeny také západně od hlavního zlomu blanické brázdy. Masivní migmatity popovického komplexu s výraznými oky živce se nachází jižně od Veliše na zalesněném vrchu Hříva (519,2 m n. m.). Severozápadně od Louňovic se objevují muskovit-biotitické pararuly, svorové ruly a svory, jihozápadně od Louňovic se nalézají dvojslídne (místy biotitické) ortoruly. V lomu na západním svahu Křížovské hůry (580,4 m n. m.) můžeme spatřit dvojslídne ortoruly migmatitické s turmalínem a granátem (tzv. blanická ortorula či žulorula). V omezené míře se v území CHKO objevují místa s intruzivními horninami, které geneticky patří ke středočeskému plutonu. Geologicky významná je erlánová vložka v zaříznutém údolí Brodce, ve které jsou vyvinuty pseudokrasové jevy (největší známá jeskyně zde dosahuje rozměrů nejméně 11x15 m). Velký Blaník tvoří výrazný rozsáhlý hřbet – hrást' v Načeradské vrchovině. Na vrcholu jsou ortorulové skalní tvary zvětrávání a odnosu a mrazové sruby (tzv. Rytířské skály).

Území patří do Středočeské pahoraktiny a částečně i do Českomoravské vrchoviny. Zdejší terén má výškové rozdíly většinou 75 - 150 m, průměrná nadmořská výška se většinou pohybuje mezi 400 - 450 m, nejnižším bodem CHKO je Blanice u Ostrova (366 m n. m.), nejvyšším je Velký Blaník (638 m n. m.).

Údolí říčky Blanice vytváří v některých místech výrazné terénní rozdíly. Z údolí vystupují na některých místech značně svažité vrcholy a úbočí, na nichž se střídají menší lesy se zemědělskou půdou. Ráz vrchoviny ve východní části CHKO se projevuje v tom, že krajina nemá nápadně vystupující vrchy a hluboká údolí a vyznačuje se spíše táhlými svahy a rozsáhlými lesnatými hřebety a návršími, v nichž nejvyšší místa nejsou většinou nijak nápadná. Převýšené postavení masívu Blaníků vůči svému okolí umožnilo stát se krajinnou dominantou pro široké okolí a to především svému relativnímu výškovému rozdílu přibližně v rozsahu 200 - 250 m.

Detailní geomorfologické členění CHKO Blaník zobrazuje následující schématické a grafické znázornění:

provincie: Česká vysočina

soustava: II Českomoravská soustava

podsoustava: IIA Středočeská pahorkatina

celek: IIA-2 Vlašimská pahorkatina

podcelek: IIA-2A Mladovožická pahorkatina

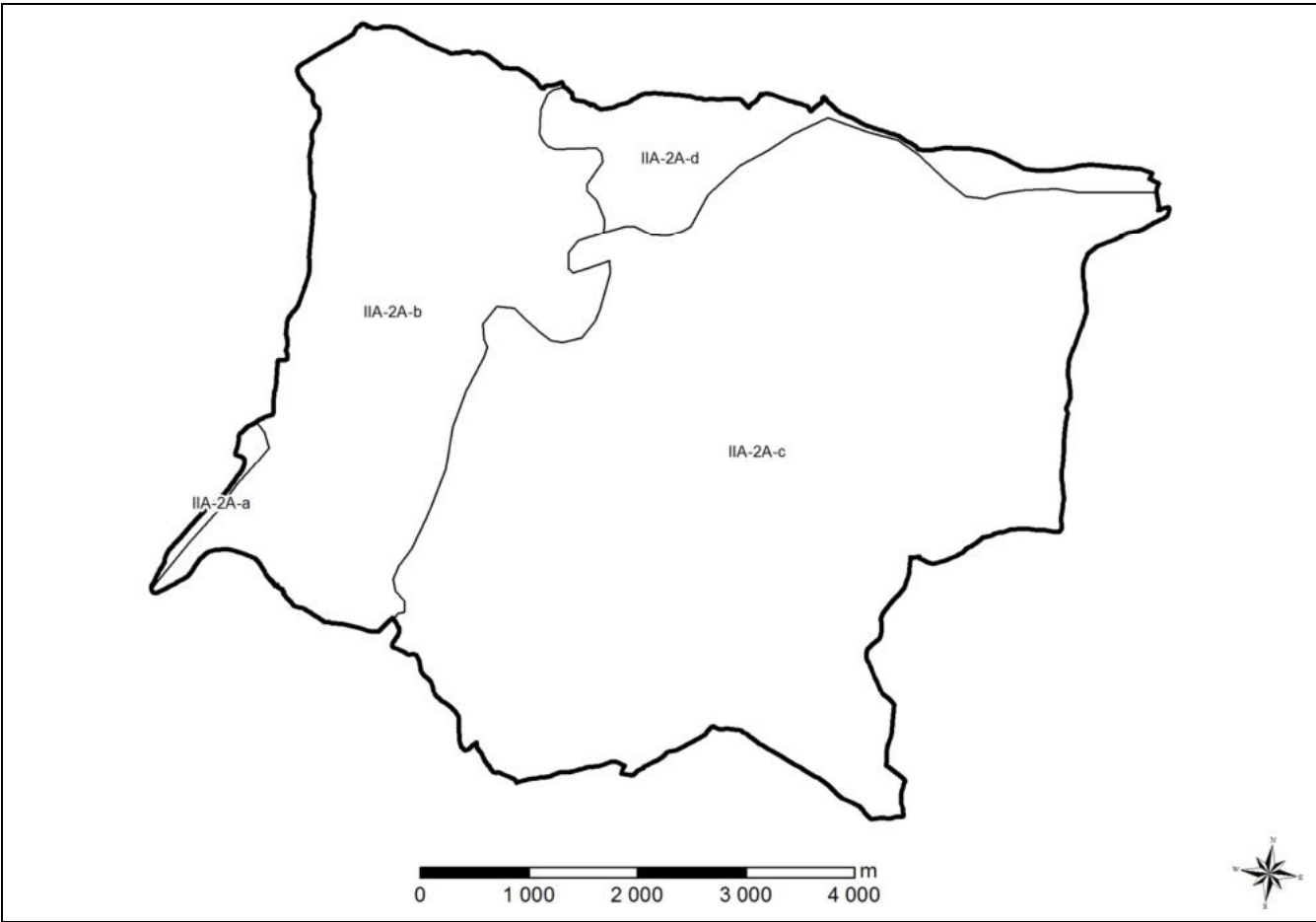
okrsek: IIA-2A-a Jankovská pahorkatina

okrsek: IIA-2A-b Blanická brázda

okrsek: IIA-2A-c Načeradská vrchovina

okrsek: IIA-2A-d Kácovská pahorkatina

obr. č. A.2: Geomorfologické členění CHKO Blaník

Hydrologie

Celá CHKO Blaník leží v povodí Vlašimské Blanice, která protéká CHKO přibližně ve směru od jihu k severu. Přítoky na území CHKO nejsou vesměs příliš vodné, jejich dno je převážně kamenité až písčito-kamenité. Kromě několika drobných přítoků Vlašimská Blanice přibírá na území CHKO z levé strany Strašický potok, zprava pak Pravětický potok, Býkovický potok a především Brodec, který odvodňuje z většiny východní část CHKO a proráží v severní části hřbet Velkého Blaníku. Severovýchodní část CHKO odvodňuje Častrovický potok, jenž se do Vlašimské Blanice vlévá již mimo CHKO.

Na území CHKO se nachází vcelku hojný počet stojatých vodních útvarů – rybníků. Největší z nich představují Strašík u Libouně (10,9 ha) a Býkovický (5,4 ha). Soustava menších rybníků byla vybudována na Častrovickém potoce nad Kondraci. V oblasti se vyskytuje rovněž celá řada pramenišť.

Klima

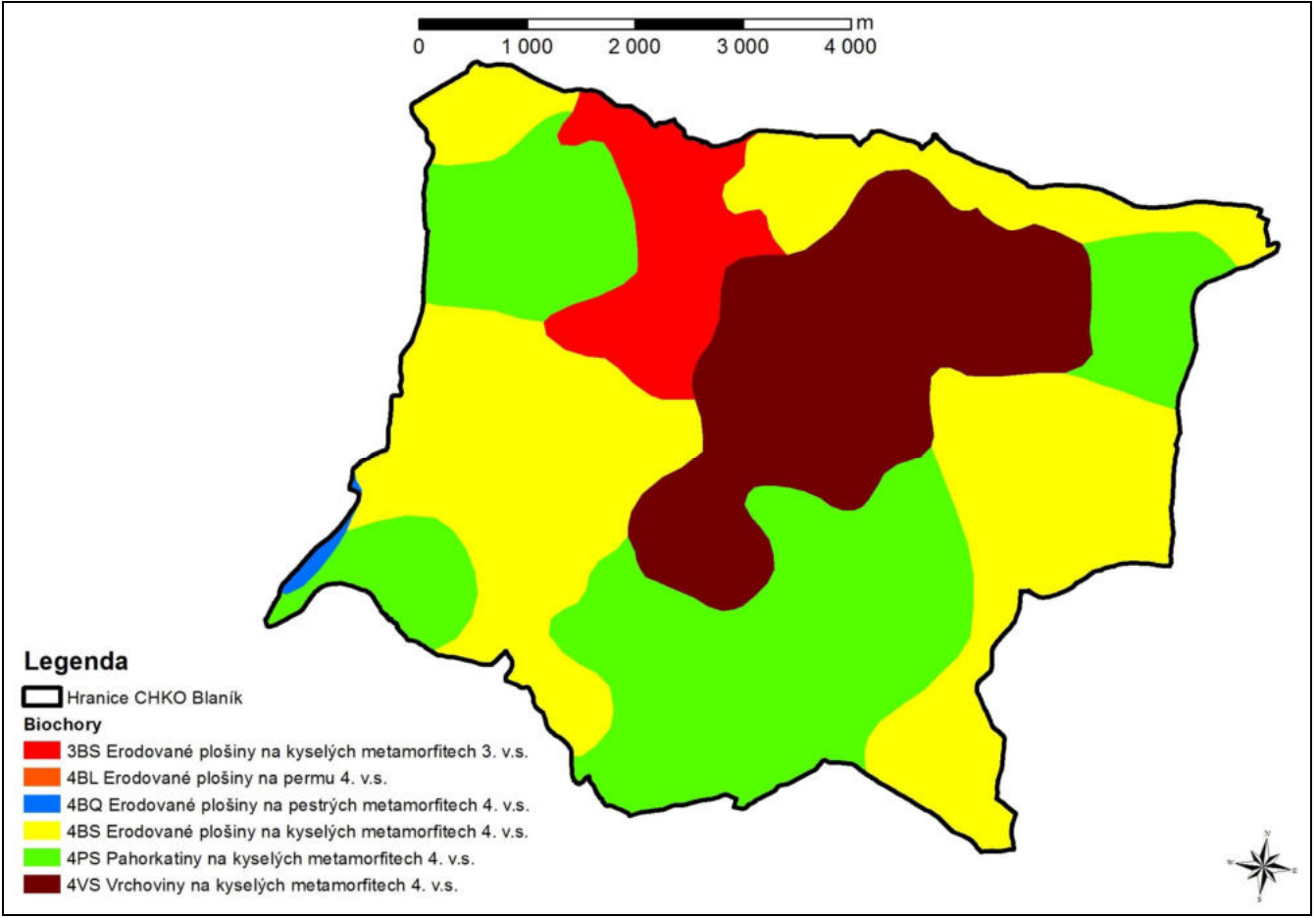
Klimaticky náleží CHKO Blaník do oblasti mírně teplé (Quitt 1971), vyznačující se dlouhým, teplým, mírně suchým létem, krátkým přechodným obdobím s mírně teplým jarem i podzimem a krátkou, mírně teplou, suchou zimou s krátkým trváním sněhové pokrývky. Roční průměrná teplota vzduchu je 7,5 °C a průměrné roční srážky se většinou pohybují mezi 600 - 700 mm. Ve sledované oblasti převažují západní větry společně s větry vanoucími z jihozápadu a severozápadu (Petráš a kol., 1985).

Biogeografie

CHKO Blaník leží v biogeografické provincii středoevropských listnatých lesů, podprovincii hercynské. Celá CHKO Blaník se rozkládá v Posázavském bioregionu (Culek a kol., 2003), při jeho jižní hranici s bioregionem Pelhřimovským.

Z hlediska typologicky biogeografického bylo na území CHKO Blaník zmapováno celkem různých 6 biochor. Zastoupené biochory ukazuje legenda kartogramu obsaženého v obr. č. A. 3.

obr. č. A.3: Biochory v CHKO Blaník

A.3.3 Zvláštní ochrana přírody

Status (velkoplošně) chráněného území má z titulu své existence celá oblast. CHKO je členěna do 4. zón odstupňované ochrany přírody.

I. zóna (nejpřísněji chráněná) zahrnuje jádrovou část území – větší část Blanického hřebene, lesy na levém břehu Častrovického potoka a v okolí Roudného, přírodní rezervace Podlesí, Velký Blaník, Malý Blaník, PP Louňov, Častrovické rybníky a přechodně chráněnou plochu Křížovský lom, dále plochy zachovalejších vodních toků s přirozenějším charakterem dna a koryta a jejich niv, Blanice, Pravětického potoka, Strašického potoka, Častrovického potoka, Brodce, rybníka Strašíku, Žechováku, lesů Roudného, Krasovické a Křížovské hůry a Loužku. I. zóna zaujímá rozlohu 8,7 km² (cca 21,7 % rozlohy CHKO).

II. zóna, zahrnuje krajinářsky významné komplexy, plochy s významem půdoochranným a vodohospodářským, lesní komplexy (většinou s pozměněnou druhovou skladbou dřevin oproti přirozené), extenzivně využívané pastviny a louky. Nejrozsáhlejšími plochami II. zóny jsou lesy Krasovické hůry a Úlehle na severovýchodě, les Hřiva na severozápadě, Roudný na jihovýchodě, okrajové části obou Blaníků a Býkovická hůra na jihu CHKO. II. zóna zaujímá rozlohu 11,2 km² (cca 27,8 % rozlohy CHKO).

III. zónu představuje většinou orná půda, často s rozptýlenými remízy, jednotlivými samotami a menšími osadami. Lesy ve III. zóně se nacházejí mimo souvislé lesní komplexy, převážně jde o porosty obklopené zemědělskou půdou. Jejich složení neodpovídá přirozené druhové skladbě, většinou jde o majetky drobných vlastníků. Nejrozsáhlejší zóna v CHKO dosahuje výměry 18,1 km² (cca 45 % rozlohy CHKO).

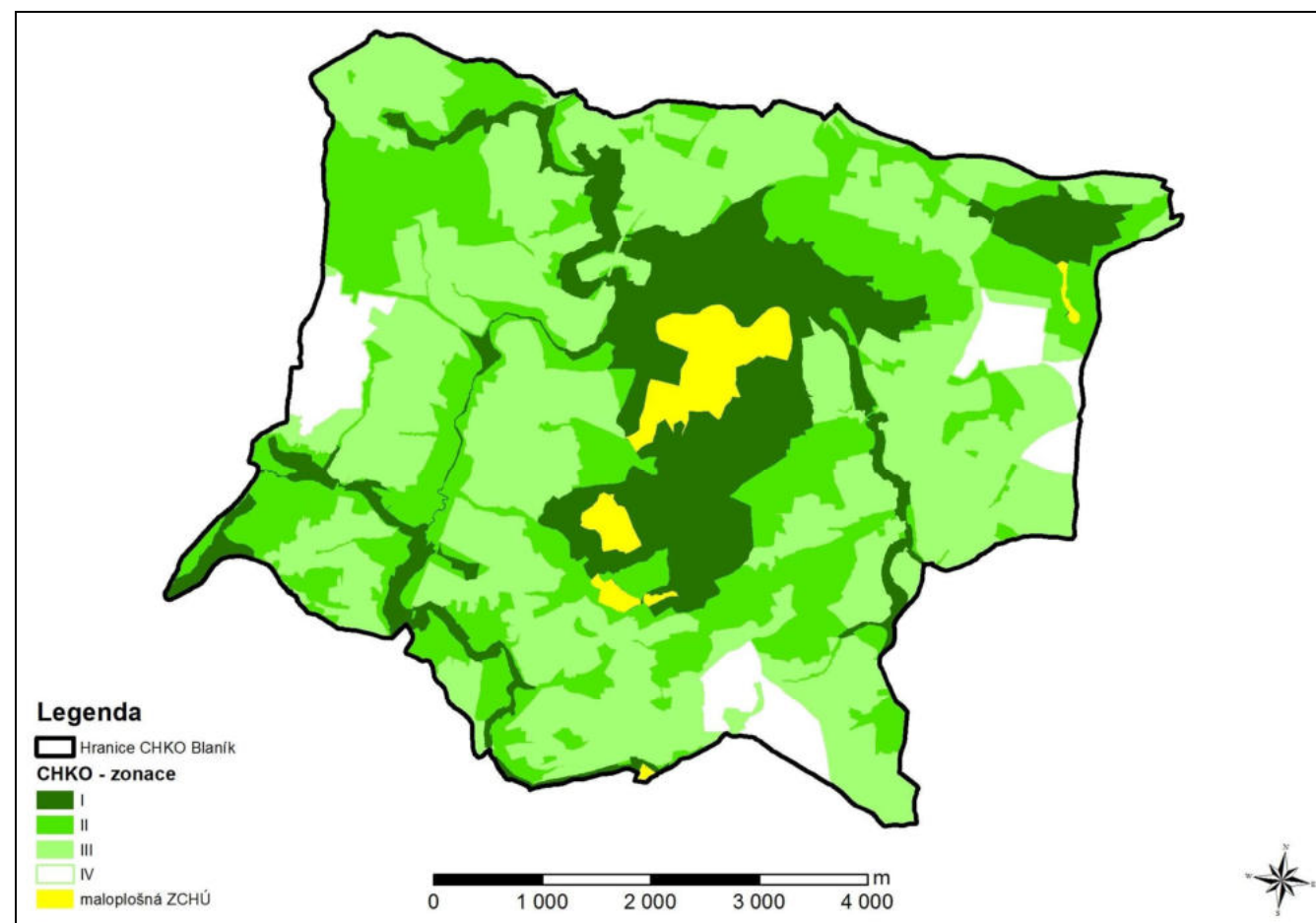
IV. zóna je nejmenší a tvoří cca 5,5 % rozlohy CHKO. Tuto zónu tvoří pouze velké komplexy orné půdy u Libouně, Načeradce a Křížova. Rozloha IV. zóny činí 2,2 km².

V rámci CHKO je vymezeno dále 5 maloplošných zvláště chráněných území – 3 přírodní rezervace (PR) a 2 přírodních památky (PP), které shrnuje tabulka níže.

tab. č. 1: Maloplošná zvláště chráněná území

kategorie	název
PR	Velký Blaník
	Malý Blaník
	Podlesí
PP	Častrovické rybníky
	Rybník Louňov

obr. č. A.4: CHKO Blaník – zonace + maloplošná chráněná území

A.3.4 Kulturně-historický vývoj území

O nejstarším osídlení Podblanicka je jen málo dokladů. V nejmladší době bronzové a v době knovízské na počátku doby železné (12. - 9. stol. př. n. l.) nastalo zvýšené putování za soli do alpského Hallstadtu, trasa vedla právě údolím Blanice k Sázavě a dále do Polabí. Z té doby pochází mohutné hradiště s kamennými valy kultury halštatsko-laténské na Velkém Blaníku, jak dokazují zdejší bohaté nálezy včetně nálezů keramiky, chat a žárových hrobů. Rozmach kolonizace vycházející z klášterů i šlechtických sídel se projevil zejména koncem 12. a v celém 13. století, jak dosvědčuje velké množství církevních staveb z tohoto století. Jsou to zejména románské kostelíky a rotundy, které byly součástí venkovských feudálních sídel a měly i obrannou funkci. Krajina dostávala jiný ráz především díky postupnému odlesňování. Rozdělení území na malé celky bylo umožněno i přírodními podmínkami, neboť členitý terén s mnoha vrchy i údolím byl přirozeným ohraničením mnohých panství. Z hlediska krajinářského, lesnického i botanického došlo tehdy k největším změnám, neboť vyvrcholilo odlesňování a přeměna rozsáhlých území na pole a louky. Využívání přírody člověkem pro zemědělství založilo charakter jednotlivých sídel a celkovou strukturu osídlení oblasti. Ve větší celky sídelních útvarů se vyvinula ta sídla, jejichž lokalizace umožnila rozvoj dalších funkcí, jako např. byla těžba nerostných surovin či křižovatky obchodních cest, které procházely oblastí (Načeradec, Olešná). V neposlední řadě to byla také úloha center církevních majetků (klášter v Louňovicích, románské kostely v Libouni, Kondraci, Pravoníně a Načeradci). Po kolonizační vlně následovalo neklidné období drobných feudálních válek. Těžce dolehla na celé Podblanicko třicetiletá válka. Kvůli bitvě u Jankova (1645) se celý kraj vyliďňoval. Hlavním zdrojem obživy lidu zůstalo zemědělství, v němž převládalo hospodaření na malých plochách. Vzhledem k těmto skutečnostem vcelku nenastávaly zásadní změny

ve vzhledu krajiny, která si místy uchovala svůj ráz i několik staletí. Na vhodných místech u vodních ploch a toků s potřebným výškovým rozdílem vznikly mlýny, které však v současné době již nejsou v provozu. Citlivý vztah člověka ke zdejší přírodě byl ovlivněn především tehdejšími technickými možnostmi. Přírodní podmínky krajiny ovlivňovaly a limitovaly rozvoj osídlení tohoto území.

V 19. století nezaznamenala krajina v okolí Blaníků významné změny. Poněvadž Podblanicko vcelku postrádá hospodářsky významných nerostných surovin, nedošlo zde k výstavbě velkých průmyslových podniků. Železniční doprava se území vyhnula a poměrně nevýnosné zemědělství způsobilo spíše uvolnění vlivu lidské činnosti na krajinu a harmonické pokračování vývoje předešlého. Horší je stav po polovině 20. století. Značně neuvážené scelení pozemků, používání koncentrovaných hnojiv a obhospodařování půdy těžkými stroji umožnilo splavování ornice a zasáhlo do stavu kvality spodních i povrchových vod.

A.3.4 Osídlení a architektura

Většina sídel CHKO má původ středověký s půdorysem center nezměněným od poloviny 19. století. Také hmotová skladba historických částí, menších vsí a samot zůstává zachována, stejně jako sady na jejich obvodu. Pouze na obvodě větších obcí (bývalých střediskových - Kondrac, Načeradec, Louňovice pod Blaníkem, Libouň a Veliš) vznikly během druhé poloviny 20. století nové obytné zóny. Sídla na území CHKO Blaník lze hodnotit jako urbanisticky zachovaný celek obsahující doklady hodnotné vesnické architektury z období, kdy původní roubené stavby byly nahrazovány zděnými objekty takzvané „selské secese“.

Tradiční zástavba

Kdysi dřevěné obytné domky a stodoly byly už koncem 19. století přestavěny (většinou po požáru) a nahradily je tvarově obdobné zděné stavby. V dnešní době tedy převládá v oblasti styl zednických mistrů tak zvané selské secese. Za typické a tradiční můžeme považovat přízemní obytné stavení na obdélném půdorysu s pravidelným sedlovým krovem kryjícím na straně dvora po celé délce zápraží. Na ně pak navazovaly chlévy. Protilehlou stranu dvora tvořil výminek, špýchar, případně kolna. V závěru stávala stodola (ještě v první polovině 20. století mnohde polygonální). Hlavní vjezd do dvora tvořila zděná brána mezi obytným stavením a špýcharem. Střechy jsou většinou zakončeny na obou kratších stranách půdorysu prostými štíty, někdy s polovalbou, zřídka i plnými valbami. Štítové čelní fasády bývají v přízemí dvouosé. V horní části není výjimkou tříosé řešení, kde na střední ose je nika klenutá konchou pro patrona stavení. Fasády jsou zdobené plochým lemováním štítů, případně jednoduchou bosáží nároží a šambránami oken. Jednotlivá sídla jsou drobná, vesměs vesnická s výjimkou Načeradce, který si přes úbytek obyvatelstva zachoval v historické části vzhled tržního městečka. Západní část CHKO nese znaky těsněji soustředěných vesnic seskupených okolo ústřední návsi. Typická je Světlá pod Blaníkem, Laby, Libouň, obě historické části Louňovic (horní náves u zámku, spodní náves hospodářská), Hrajovice, Veliš. Východním směrem se obce rozvolňují. Již Býkovice jsou rozptýlené a náves nenese znaky soustředěných statků. Rozvolněně působí i Krasovice a Karhule, nejvolněji je rozložen Křížov a Křížovská Lhota. Půdorysně zůstávají zachovány historické středy obcí Louňovice pod Blaníkem, Světlá, Načeradec, střed Kondrace, Libouň v okolí kostela, Veliš v okolí návsiho rybníka a kostela, Hrajovice, Křížovská Lhota, Karhule. Kromě románských kostelíků přestavovaných v období gotiky a baroka jsou pro území charakteristické drobné kaple se zvonicemi. Původ mají zřejmě v 18. století a stojí na návsi v téměř každém sídle. Půdorys je čtvercový, zastřešené jsou většinou prostým jehlanem, nebo jehlanem s lucernou pro zvon. Fasáda bývá zdobena pilastry a římsami barokního tvarosloví.

Novodobá výstavba

Ve druhé polovině 20. století vznikaly větší stavby především ve střediskových obcích. V Načeradci je to správní budova zemědělského družstva, která nenarušuje historickou část obce, a poněkud nevhodně umístěný obchodní dům s postmoderní mansardovou střechou, který doposud není využíván. V Louňovicích pod Blaníkem je to konstruktivistická, převýšená správní budova zemědělského družstva. Všechny tyto stavby jsou dokladem doby, ve které vznikaly. Novodobé obytné části obcí Načeradec, Louňovice pod Blaníkem a Kondrac se svými sedlovými střechami nepůsobí v krajině nepříznivě, ale vnášejí do bývalých vesnických sídel příměstský ráz.

V chráněné krajinné oblasti Blaník nejsou ve velkém měřítku závadné průmyslové stavby, místní poškození způsobují především zemědělské areály, které se stávají pohledovou dominantou. Chatová rekreace v CHKO je nepříliš rozšířená a zahrnuje mimo jednotlivých objektů v krajině pouze dvě chatové osady: na Brodci (k.ú.Kondrac) a Pod Dubinou (k.ú.Louňovice). Větší zahrádkářské kolonie se v oblasti neobjevují, pouze 2 menší lokality u Louňovic. Typický příklad socialistické výstavby reprezentuje rekreační středisko Smršťov v údolí Blanice.

***B. Prostorová a charakterová
diferenciace území***

B.1 Úvod

V souladu s metodickými pokyny citovanými v kapitole A.2 byla pro území CHKO provedena prostorová a charakterová diferenciací. Diferenciací území je pojata dvouúrovňově. První úroveň je rozdělení území na **oblasti krajinného rázu** – OKR (ekvivalent základního krajinného celku), druhou úroveň pak rozdělení vymezených oblastí krajinného rázu na **místa krajinného rázu** – MKR (ekvivalent krajinného prostoru).

Navazující krok poté představuje **delimitace území** z hlediska ochrany krajinného rázu, kdy jednotlivá vymezená místa krajinného rázu jsou zařazena do tří stupňů – pásem ochrany. Nezbytnou součástí delimitace území je také stanovení podmínek ochrany či možností využívání území v daných MKR ve všech pásmech ochrany. Blíže je tato problematika specifikována v příslušné dílčí kapitole.

Oblastí krajinného rázu je označována ta část zemského povrchu, kde lze sledovat jednotu přírodních či kulturně-historických jevů, které tak mohou tvořit charakteristické znaky či rysy území. Odhalení těchto znaků pak může být vodítkem nejen pro definici oblasti krajinného rázu, ale také k možné (subjektivní) regionalizaci území dle výše uvedených skupin kritérií a tedy nalezení odlišností mezi jednotlivými oblastmi krajinného rázu. Kritérii pro vymezení oblasti krajinného rázu mohou být aspekty fyzickogeografické (morfologie území, vegetační kryt či kombinace těchto a jiných složek – např. lesnatá rybníční krajina), či kulturně-historické (etnografie, historie, hospodářské zaměření, urbanizace či výskyt většího sídla a jeho spádovost aj.). Důležitý aspekt definice oblasti krajinného rázu spočívá v možnosti nalézt širší kulturně-historické souvislosti, které mohou být determinantami podoby území a jeho rázu.

Na území CHKO Blaník byla vymezena jediná oblast krajinného rázu – **Podblanicko**. Kritérii pro vymezení oblastí krajinného rázu v této studii se staly základní přírodní dispozice vytvářející primární krajinnou strukturu – geomorfologické členění a biogeografické členění ve spojitosti kulturně-historickým významem především jádrové části území, jenž výrazně přesahuje hranice chráněné krajinné oblasti.

Místo krajinného rázu reprezentuje nižší jednotku území vymezenou již na základě vizuálních vlastností, jedná se o svébytný vizuálně zcela či téměř souvislý prostor, v němž lze plošně sledovat základní charakteristiky či znaky krajinného rázu. Typické ohraničení míst krajinného rázu tvoří pohledové bariéry – térenní horizonty či lesní okraje (přechody lesní a jiného typu krajiny). Místem krajinného rázu však může být i zcela specifická část území vymezená na základě jiného než vizuálního hlediska – např. významná elevace, souvisle urbanizované území či zcela specifický prostor např. s mimořádným kulturně-historickým významem.

Na území CHKO Blaník bylo vymezeno celkem 22 míst krajinného rázu, jejichž výčet a zařazení do odstupňovaného pásma ochrany krajinného rázu je uvedeno v kapitole B.3.

B.2 Charakteristika oblasti krajinného rázu (OKR)

OKR A – Podblanicko

Oblast krajinného rázu pokrývá celé území CHKO Blaník s přesahem i vně hranic tohoto chráněného území. Ústředním prvkem oblasti je protáhlý hřbet či hrást Velkého Blaníku vystupující výrazně nad okolní terén. Dalece pak hranice vyhlášené CHKO překračuje význam kulturně-historický či duchovní, jež je spjat s bájným Blaníkem. „Až k Čerčanům, k ohybům řeky Sázavy, v čáře přes Tábor u Popovic, Hůrku a Chlum u Pozova, přes Divišov a Kozmice dobíhá Českomoravská vysočina- vršky a kopce, mezi nimi dlaňovitá údolí, krátké roviny s obdélníky polí, borové lesíky a dlouhé smrkvoé lesy – kraj je zvlněn, zprohýbán, rozčleněn potoky. To je Podblanicko. – Je všude, odkud je vidět Blaník... (K. Nový, in Benešovsko a Podblanicko, 1985)

Geomorfologicky oblast náleží do Vlašimské pahorkatiny (celek). Reliéf v okolí blanického hřbetu včetně blanické brázdy (údolí Blanice) však reprezentuje členitou vrchovinu. Větší část CHKO vyplňuje Načeradecká vrchovina (nižší geomorfologická jednotka – okrsek), jež tvoří okrajovou část Středočeských pahorkatin (geomorfologická oblast), nedaleko od východní hranice CHKO se již rozkládá Českomoravská vrchovina (geomorfologická oblast). Vlastní Blanický hřbet představuje protáhlou hřbetní strukturu tvořenou několika elevacemi s nejvyšším vrcholem Velkého Blaníku (633 m n. m.) ve střední části, sousedním Malým Blaníkem (580,1 m n. m.) a z jihu uzavírající Býkovickou hůrou (561,6 m n. m.) K severu přechází terén od Velkého Blaníku přes Holý Vrch (554,9 m n. m.) a údolí Brodce ke Krasovické hůře (486,9 m n. m.) a do větší výšky se stáčí k severovýchodu ke Křížovské hůře (580,4 m n. m.). Ze západní strany je blanický hřbet zřetelně vymezen údolím Blanice. Na jeho západní straně (v západní části CHKO) vystupuje především hřbet Hřívý (519,2 m n. m.). V okrajových částech CHKO se vyskytují nižší vrchy – hůrky, rovněž však výrazně vystupující nad své okolí. Na levém břehu Blanice se jedná o elevaci Hrabíně (452,9 m n. m.), Labskou hůrku (474,7 m n. m.), na pravém břehu pak v jižní části Bělčí horu (462,8 m n. m.) či Zadní Hůrku (479,9 m n. m.). Východní část CHKO má plošší charakter, v severovýchodní části se terén pozvolna zvedá podél toku Částrovického potoka ke Granovu vrchu (562,1 m n. m.). Nejvyšší polohy na Blanickém hřbetu jsou charakteristické výskytem přírodovědně hodnotných tvarů mrazového zvětrávání (kamenné sruby, kamenná moře, skalní výchozy), jež jsou dokladem kvartérních klimatických cyklů (ledových dob).

obr. č. B. 1: Blanický hřbet v pohledu ze svahů Hřívý

Tok Blanice, jenž reprezentuje určitou přirozenou osu území, se vyznačuje přirozeným řečištěm s četnými zákruty. Blanice pramení mimo v Křemešnické vrchovině a ústí zleva do Sázavy u Českého Šternberka. V jižní části CHKO (horní tok) má jeho údolí přímější charakter s širší nivou, vlastní tok však má velmi členitý horizontální profil (úpravy toku byly historicky provedeny pouze u Louňovic). V severní části CHKO se celé údolí toku stáčí v několika zákrutech, místy se skalními tvary. Blanice na území CHKO přibírá několik drobných přítoků. Větším přítokem je Brodec, jenž se zařezává do blanického hřebenu a do Blanice se vlévá zprava pod severozápadními svahy Velkého Blaníku. Menší zařízlá údolí vytvořily i další toky – Pravětický potok, Strašický potok či menší levostranné přítoky vlévající se do Blanice v Ostrově. Většina úseků toků v CHKO má přírodní charakter. Z hlediska vodní

složky je třeba uvést poměrně hojná prameniště, značně redukované podmáčené polohy (meliorované louky) a především pak několik desítek vesměs malých či drobných vodních ploch vyskytujících se po celé CHKO, místy tvořících i soustavy (u Libouně, Kondrace, popř. Křížova).

Oblast Podblanicka lze charakterizovat jako vcelku lesnatou (lesnatost v rámci CHKO odpovídá přibližně republikovému průměru). Souvisle lesnaté jsou především výše položené svažité partie. V druhové skladbě dominují zde nepůvodní jehličnany (zejména smrk), cennější společenstva původních dřevin se vyskytují lokálně ve vyšších polohách Blanického hřbetu. Souvislá lesní zeleň je vázána také na údolí Blanice, především její severní sevřenější úsek. Nezřídka se vyskytují menší lesní celky č. remízy. V blízkosti vodních prvků je rozšířena rovněž mimolesní zeleň, opět nejvíce při toku Blanice a hlavně v okolí početných vodních ploch. Mimolesní zeleň podél cestní sítě (vegetační doprovody) je častější v západní části CHKO. Neopominutelnou součástí vegetační složky je také sídelní zeleň, v jejímž rámci je třeba uvést především sady vyskytující se při okrajích řady sídel v CHKO.

V celkové bilanci půdy převažuje zemědělská půda, na její skladbě se však podílí poměrně vysoce travní porosty (necelá čtvrtina), z nich zejména louky.

obr. č. B. 2: Pohled k Blaníku od hotelu Štamberk na svazích Hůrky (jižně od CHKO)

Z pohledu kulturně-historické charakteristiky území je s jeho ústředním prvkem – horou Blaník. „V těžkých chvílích naší historie byl vždy symbolem naděje na získání svobody a svěbytnosti českého národa.“ (<http://wolfdraven.eu/blanik-adolf-wenig-recenze/>) Přibližně od počátku 19. Století se hora stala námětem či inspirací pro tvorbu řady umělců či literátů. Ve vědomí naprosté většiny obyvatelstva (s rostoucí vzdáleností zřejmě silněji) je s horou spojena legenda o blanických rytířích, jež v hoře odpočívají a z hory vyjedou na pomoc českému národu, až mu bude nejhůře. Tato pověst není jediná, kterou je hora opředena. Další je pověst O vozkovi, ovčáku, děvečce a ovečce v Blaníku a také pověst Blanický rytíř vyprávějící o blanických rytířích a jejich ochraně lidí, kteří bydleli blízko této hory. Pověst o Blanických rytířích pochází z 16. století. Blaník byl poutním místem již o století dříve, kdy se věřilo, že jsou v hoře pohřbeni apoštolové Petr a Pavel.

Vrcholové partie jsou zřejmě také místem prvního osídlení území na Podblanicku. „Na jejím vrcholu stálo již v mladší době halštatské (starší doba železná; cca 500 let př. n. l. – pozn. autora) a časné době laténské (mladší doba železná; cca 400 let př. n. l. – pozn. autora) hradiště. Jeho nejvýraznějším terénním reliktem je mohutný vnější val. Pravěkou zástavbu pravděpodobně narušila výstavba středověkého hradu, k němuž patřil vnitřní obdélníkový val s příkopem.“ (<http://www.archeologickyatlas.cz/>)

Primární hospodářskou aktivitou zajišťující obživu místních od počátku zemědělství. Jeho charakter se však markantně lišil od jeho stávajících (velkoplošných) forem. Kolonizace území a zemědělské využití půdy se stalo hlavním činitelem podoby krajiny a také struktury osídlení. Téměř na všech sídlech v CHKO je patrné hospodářské založení sídel, některá z nich mají do současnosti dochovanou urbanistickou strukturu menších zemědělských vsí. Vedle základní zemědělské činnosti se v dřívějších dobách rozvinula i jiná odvětví. Jednalo se např. o dobývání drahých kovů či donedávna provozovaná těžba kamene (Křížovský lom). Dlouhou tradici na Podblanicku má také rybníkářství, jehož počátky

sahají zřejmě již do doby založení louňovické kláštera v polovině 12. století. Význam rybníků spočíval kromě chovu také jako zdroj vody pro provoz mlýnů a stoupy na drcení rudy k získávání zlata.

Krajina Podblanicka i v současnosti slouží především zemědělskému hospodaření. Zřetelným rysem absence intenzivnějších průmyslových aktivit, jež jsou omezeny na několik menších provozů (Načeradec, Křížov). I na území CHKO došlo v poválečném období k intenzifikaci zemědělské výroby – scelování obhospodařovaných ploch (byť ne tak razantně jako v typických produkčních oblastech) spojených s likvidací drobných dělicích prvků či k úpravám vodního režimu. V období především 70. let do území vstoupily objekty zemědělské velkovýroby, jež zde zůstávají do současnosti, v některých případech už bez využití. Proměnou – druhové skladby prošly i zdejší lesní porosty, rovněž motivovanou hospodářsky. Tato proměna však byla započata dříve než intenzifikace zemědělské výroby, již v předválečném období.

V současnosti tak území CHKO stojí stranou intenzivnějších hospodářských aktivit. Sídla, převážně menšího rozsahu, slouží vedle zemědělské výroby především bydlení a rekreaci – individuální i komerční. V některých případech (malých sídel) pouze těmito funkcím. Rekreační osady (chat) se zde vyskytují řídce.

Kulturně-historické (architektonické) hodnoty reprezentují zámky (Louňovice, Libouň), kostely ve větších obcích (Louňovice, Načeradec, Libouň, Veliš, Kondrac), kaple téměř ve všech sídlech včetně torza na vrcholu Malého Blaníku, popř. další drobná sakrální architektura. Jedinečné postavení pak zaujímá rozhledna na vrchu Blaník známá rovněž v měřítku překračujícím dalece hranice CHKO. Současná podoba stavby od arch. Alexandra Hanuše ve tvaru husitské hlásky pochází z roku 1941. První rozhledna zde stála již od roku 1895.

obr. č. B. 3: Blanický hřbet v pohledu z polní cesty v blízkosti samoty Volavka

obr. č. B. 4: Velký Blaník v průhledu ze severovýchodní hranice CHKO v blízkosti Částovic

Vizuální projev krajiny je zásadně determinován blanickým hřbetem, podle něhož je oblast krajinného rázu pojmenována. V rámci CHKO je vzhledem k její nevelké rozloze toto působení zcela dominantní. Naprostá většina území v rámci CHKO je ve vizuálním kontaktu s blanickým hřbetem. Výjimku představují okrajové polohy při západní či severovýchodní hranici CHKO. Protáhlý hřbet téměř přes celou CHKO tvoří významný prostorový předěl, jenž vizuálně odděluje západní a východní část CHKO. Vizuální uplatnění hřbetu se odehrává z mnoha výhledových míst v rozličných krajinných scénériích, v nichž vystupuje vždy jeho různě velká část. Nejatraktivnější pohledy jsou zřejmě ty, z kterých se nabízí celá kulisa hřbetu se všemi dílčími elevacemi. Výrazný prostorový rys představuje členitá vrcholová – lesnatá horizontální linie spoluvytvářející mimořádně esteticky hodnotnou krajinnou scénu. Přestože nejvyšší část blanického hřbetu převyšuje své okolí o více než 200 metrů, v rámci celé CHKO je postavení vertikální a horizontální dimenze krajiny v prostorových vztazích rovnocenné. Vertikální měřítko místy formují i menší vrchy – hůry či hřbety v okrajových částech CHKO.

Jak již bylo uvedeno, přirozenou osu území reprezentuje tok Blanice. Přestože se nejedná o mohutnou řeku, její členité koryto s bohatou doprovodnou zelení směřující generelně severním směrem představuje přirozenou (usměrňující trasu pohybu (přirozenou překážku), podle níž vedla již historická cesta.

Větší část CHKO tvoří zemědělská půda. Větší část lesů tvoří rozlehlý komplex na blanickém hřbetu či v dalších souvisejších celcích (Hříva, v okolí Částrovického potoka, jihozápadní část CHKO, popř. další). Převažující plochy zemědělské půdy však člení poměrně hojný počet menších lesních celků a také velmi rozmanité prvky mimolesní zeleně. Typický prvkem jsou menší porosty ve vrcholových částech menších elevací. Rozptýlenou zeleň reprezentují více či méně souvislé liniové vegetační prvky (místy porostlé zbytky mezi), remízky, skupiny i solitéry. Krajinnou strukturu příznivě člení také členité lesní okraje vytvářející místy polouzavřené až uzavřené izolované prostory. Takové polohy s výrazně příznivým estetickým působením se vyskytují rovněž v sevřenějších lesnatých partiích (severní části) údolí Blanice. Přesto se vyskytují otevřené (scelené) zemědělské polohy monotónního charakteru, více ve východní části CHKO.

obr. č. B. 5: Východní část CHKO v pohledu z rozhledny Blaník

Důležitý aspekt dotvářející kolorit krajiny Podblanicka představuje osídlení. Zdejší sídla reprezentují vesměs menší vsi či osady s převažující původní hospodářskou zástavbou (více či méně později renovovanou) a často dochovanou urbanistickou strukturou. Většina sídel se vyznačuje bohatou sídelní zelení, především v okrajových částech (sady), jež je přirozeně začleňuje do okolní volné krajiny. Většina sídel rovněž postrádá typickou – tradiční dominantu s širším prostorovým uplatněním. Větší sídla byla v poválečném období doplněna hmotově naddimenzovanými objekty zemědělské velkovýroby, z nichž některé působí jako výrazné negativní dominanty (Libouň, Louňovice, Krasovice). Výjimku v tomto ohledu představuje obec Načeradec. Zdejší kostel sv. Petra a Pavla společně s historickou zástavbou situovaný v exponované pozici na svazích Brodce reprezentuje hodnotnou prostorovou i kulturně-historickou dominantu figurující ve výhledech ze širšího okolí (jihovýchodní část CHKO). Ještě plošněji vizuální dosah pak má rozhledna na Velkém Blaníku, která v současnosti tvoří neodmyslitelnou součást vrcholové partie hory a její jednoznačný identifikátor.

obr. č. B. 6: Východní část CHKO v pohledu z rozhledny Blaník

Převážně zemědělsky využitá krajina v CHKO, avšak s výrazným zastoupením lesa a rozptýlené zeleně se vyznačuje harmonickým utvářením krajinné scény. Harmonické vztahy jsou spoluformovány vysokou krajinnou heterogenitou a mozaikovitostí. Harmonické měřítko krajiny dominantně utváří protáhlá vertikální struktura blanického hřbetu. Narušení harmonického měřítka krajiny naddimenzovanými hmotami účelových staveb má převážně lokální charakter.

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Členitý vrchovinný reliéf v okrajové části Středočeských pahorkatin
- Blanický hřbet – zalesněný protáhlý zdvižený reliéf s výskytem rozmanitých erozních (skalních) tvarů
- Nižší elevace v okrajových částech území (hřbet Hřívy, Hrabíně, Labská hůrka, Bělčí hora)
- Členité údolí a přirozeně meandrující tok Blanice
- Zaříznutá údolí menší vodních toků, přítoků Blanice (Pravětický potok, Strašický potok, Brodec)
- Hojný výskyt podmáčených poloh a pramenišť
- Hojný výskyt drobných vodních ploch
- Převaha zemědělské půdy
- Lesnatost vázaná na vyšší polohy a říční síť s převahou jehličnanů (pozměněná druhová skladba dominantní smrk, vysoké zastoupení borů)
- Cenná mimolesní zeleň v okolí vodních toků (zarostlé svahy) a vodních ploch
- Bohatá sídelní zeleň se zastoupením ovocných dřevin

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Symbolika hory Blaník celonárodního významu
- Doklady pravěkého osídlení území
- Dlouhodobý zemědělský charakter území, zřetelně dochovaný hospodářský charakter sídel
- Dominantní postavení zemědělské výroby v současnosti; intenzivní využití zemědělské půdy – vysoký stupeň zornění (obiloviny, řepka); hojný výskyt zemědělských provozů
- Nízká míra industrializace
- Tradice rybníkářství
- Objekty sakrální architektury, dominanty zámků
- Rozhledna na vrchu Blaník

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Dominantní prostorová struktura blanického hřbetu, dělící oblast
- Rovnocenné uplatnění vertikálního i horizontálního měřítka prostoru
- Unikátní esteticky hodnotná krajinná scéna primárně formovaná protáhlým Blanickým hřbetu; uplatnění blanického hřbetu v četných krajinných scénériích; výrazný členěný lesnatý (zelený) horizont blanického hřebenu
- Tok Blanice – přirozená osa území, vizuálně hodnotné partie v okolí meandrující říčky
- Přítomnost lokálních prostorových dominant – hůr

- Lokální výskyt uzavřených esteticky hodnotných prostorů – terénní sníženiny v údolích vodních toků, okolní vodních ploch (lesní rybníčky)
- Členitost lesních porostů (porostních okrajů) zvyšujících mozaikovost krajiny
- Hojný výskyt typologicky rozmanité mimolesní zeleně členících krajinnou strukturu
- Homogenní charakter (scelení) zemědělských ploch – otevřenost krajiny v dílčích částech území (okolí Načeradce, Křížova, Veliše)
- Převažující charakter drobných sídel bez tradičních prostorových dominant s organickým přechodem do volné krajiny
- Negativní působení hmotných objektů zemědělské velkovýroby ve volné krajině
- Vrcholová část Velkého Blaníku s rozhlednou – ústřední bod a identifikátor krajiny
- Dominanta kostela sv. Petra a Pavla s výrazným uplatněním krajinné scény
- Převažující harmonické vztahy a měřítko území dané vysokým zastoupením přírodních či přírodě blízkých prvků

Pozitivní krajinné dominanty

- Blanický hřbet s ústřední dominantou Velkého Blaníku a dalšími elevacemi
- Hřbet Hřívy
- Lokální elevace – Hrabyně, Labská Hůrka, Bělčí Hora, Zadní Hůrka
- Kostel sv. Petra a Pavla v Načeradci, zámek a kostel Nanebevzetí Panny Marie v Louňovicích, kostel sv. Václava v Libouni, kostel sv. Josefa ve Veliši

Negativní krajinné dominanty

- Plechový sklad v Krasovicích
- Plechový sklad u Hrajovic
- zemědělské areály v Louňovicích, Libouni a Kondraci
- Účelový objekt zemědělské výroby v Býkovicích a Hrajovicích

B.3 Charakteristika míst krajinného rázu a delimitace pásem ochrany krajinného rázu

V následující tabulce je uveden výčet všech míst krajinného rázu. V tabulce je rovněž uvedeno zařazení každého MKR do pásma odstupňované ochrany krajinného rázu. V souladu s metodickým listem AOPK (8.4.) se jedná o následující pásma ochrany:

Pásmo A – přísné ochrany krajinného rázu

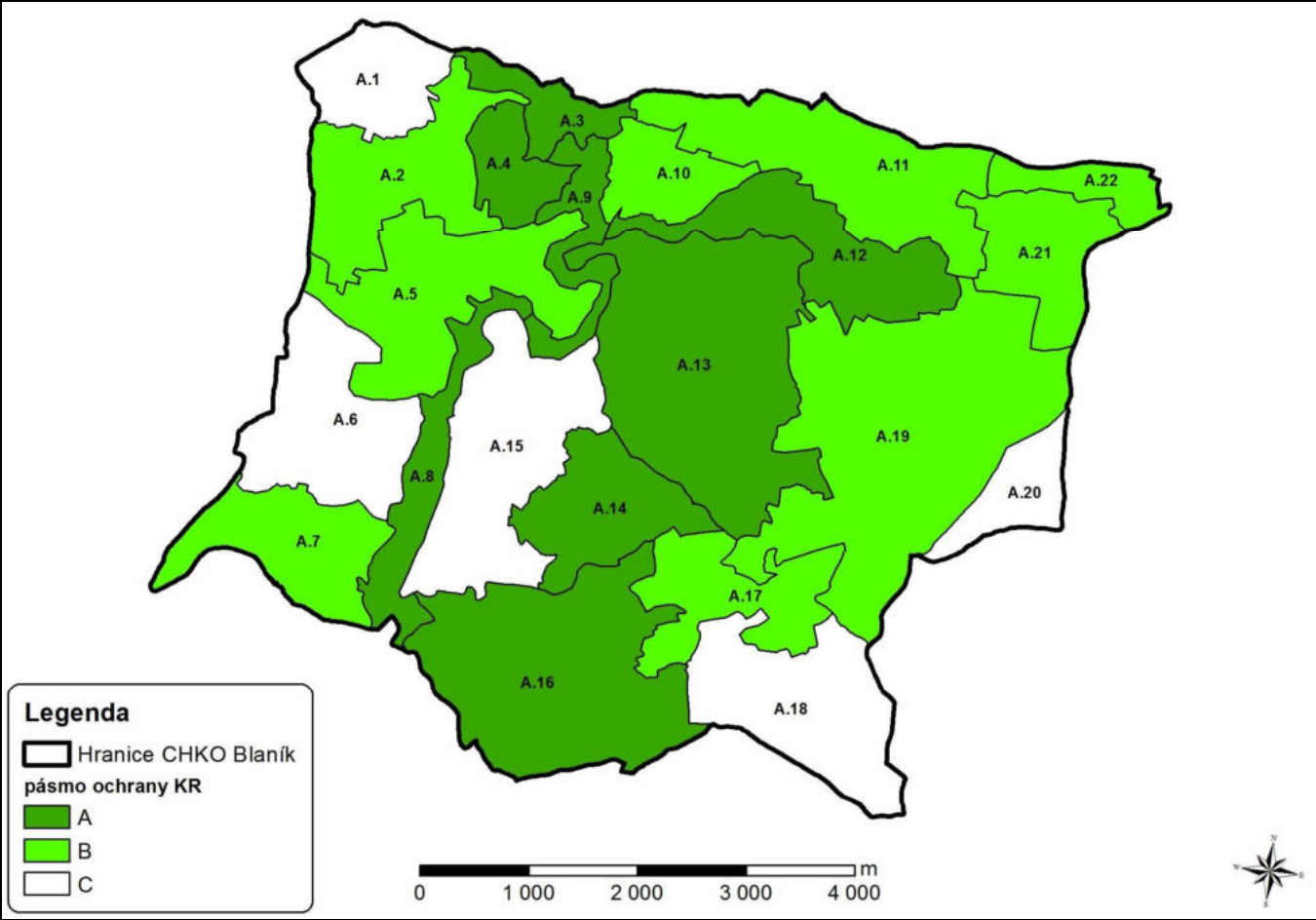
Pásmo B – zpřísněné ochrany krajinného rázu

Pásmo C – běžné ochrany krajinného rázu

tab. č. B.1: Delimitace pásem ochrany krajinného rázu v MKR – CHKO Blaník

MKR		Pásmo ochrany		
A.1	Velíš	A	B	C
A.2	Hřívý	A	B	C
A.3	Ostrov	A	B	C
A.4	Mrkvová Lhota	A	B	C
A.5	Hrabině - Světlá	A	B	C
A.6	Libouň	A	B	C
A.7	Labý - Roudný	A	B	C
A.8	Blanice - horní tok	A	B	C
A.9	Blanice - dolní tok	A	B	C
A.10	Olešná	A	B	C
A.11	Kondrac - Krasovice	A	B	C
A.12	Krasovicko-Křížovská hůra	A	B	C
A.13	Velký Blaník	A	B	C
A.14	Malý Blaník	A	B	C
A.15	Louňovice	A	B	C
A.16	Býkovice - Hrajovice	A	B	C
A.17	Býkovická hůra	A	B	C
A.18	Načeradec	A	B	C
A.19	Křížov	A	B	C
A.20	Volavka	A	B	C
A.21	Částrovický hřbet	A	B	C
A.22	Vracovice	A	B	C

obr. č. B. 7: Delimitace pásem ochrany krajinného rázu v MKR – CHKO Blaník

MKR A.1 – Velíš

Otevřený segment krajiny v severozápadním cípu CHKO. Z jižní a východní strany je MKR ohraničeno členitou hranicí lesního komplexu Hřív. Mírně zvlněný reliéf s lokální elevací Vrchu (484,9 m n. m.) má zřetelný ráz velkoplošně obhospodařované zemědělské krajiny. Plošné rozšířenou ornou půdu člení pouze pár menších lesních enkláv či remízů a menší vodní plocha, z níž vytéká drobný levostranný přítok Blanice. Při severní hranici (hranici CHKO) zasahuje do MKR zástavba Velíše včetně dominanty kostela sv. Josefa. Vizualní uplatnění kostela s charakteristickou cibulkou nastává pouze v dílčí části MKR (viz obr. č. C.122). Silnějšího vizuálního účinku dosahuje vedení vysokého napětí 400 kV trasované v severní části MKR přes nejvyšší partie terénu (elevace Vrchu).

obr. č. B. 8: Zemědělská krajina v severovýchodním cípu CHKO; v levé části elevace Vrch

MKR A.2 – Hřívý

Souvisle lesnaté území s převahou smrkových porostů v severozápadní části CHKO. Osu prostoru představuje hřbet Hřívý přibližně západovýchodního směru tvořený několika drobnými elevacemi s minimálním výškovým rozpětím. Nejvyšší z nich je vrchol Hříva (519,2 m n. m.) na východním okraji, od něhož se terén již výrazně sklání do údolí Blanice (terén se od uvedeného hřbetu svažuje i opačným směrem – vně hranic CHKO). V MKR pramení drobný levostranný přítok Blanice.

obr. č. B. 9: Hřbet Hřívý v pohledu od vrcholu Hrabíně

MKR A.3 – Ostrov

Údolní prostor v nejnižší položené části CHKO, kde tok Blanice opouští CHKO. Okolními svahy zřetelně vymezené – uzavřené území. Cennými rysy jsou vyvinutá údolní niva Blanice a hojná mimolesní i lesní zeleň vázaná jednak na vlastní tok a jeho přítoky, rozšířená také dále od toku v nivě. V rámci MKR převažuje zemědělská půda, avšak s vysokým podílem travních porostů. Při severní hranici MKR se nachází obec Ostrov, která do CHKO zasahuje pouze zčásti. Starší část zástavby na levém břehu Blanice leží za hranicí CHKO.

MKR A.4 – Mrkvová Lhota

Svažité partie výše nad levým břehem Blanice pod hřbetem Hřívý. Exponovaný prostor je v silné vizuální vazbě s blanickým hřbetem. K východu se sklánějící svahy ohraničené lesními okraji pokrývají větší celky orné půdy členění místy mimolesní zelení (menší remízy, ne zcela souvislé doprovody podél cest). Harmonické působení prostoru spoluformuje zástavba malé osady Mrkvová Lhota s několika usedlostmi pod cestou ze Světlé do Ostrova či Veliše a bohatou okrajovou zelení.

obr. č. B. 10: Pohled od Mrkvové Lhoty přes údolí Blanice na blanický hřbet

MKR A.5 – Hrabíně – Světlá

Dominantně zemědělsky využitý prostor na levostranných svazích Blanice – na protější straně údolí proti Velkému Blaníku. Ze severní strany prostor vymezují lesnaté svahy Hřívý, z jižní strany elevace Hrabíně. Osu území tvoří menší levostranný přítok Blanice, podél kterého je trasována silnice č. II/150. Velké (scelené) bloky orné půdy (ne vždy) oddělují liniové vegetační formace. Menší remízky se vyskytují ve vrcholových partiích Hrabíně. V severovýchodní části MKR se stojí menší ves Světlá

s dochovanou urbanistickou strukturou i skladbou hospodářské zástavby. Harmonické začlenění sídla v krajině podporuje zeleň při okrajích (sady).

obr. č. B. 11: Pohled z jižního úbočí Hřívý do údolí Blanice s Louňovicemi

MKR A.6 – Libouň

Údolí dolního toku Strašického potoka před zaústěním do Blanice. Širší údolní sníženina k severu stoupá k elevaci Hrabíně, k jihu do lesů, jejichž okraj tvoří hranici MKR. Výrazným krajinným prvkem je plocha Strašického rybníka na toku Strašického potoka. V jeho blízkosti stojí obec Libouň s protaženou zástavbou v západovýchodním směru. Tradiční dominantu kostela sv. Václava se v krajině uplatňuje společně s objekty účelového výrobního areálu, z nichž poutá pozornost vysoký betonový sklad. Větší část prostorou reprezentuje produkčně zaměřené území. Krajinářsky hodnotnější část tvoří okolí potoka, zmíněný Strašický rybník a úsek údolí pod rybníkem s hojnou lesní i mimolesní zelení a výskytem erozních tvarů. Na drobném levostranném přítoku Strašického potoka byla vybudována soustava menších vodních nádrží doprovázená rovněž břehovou zelení.

obr. č. B. 12: Údolí Strašického potoka s rybníkem Strašák a Libouní v pohledu od jihovýchodu; v pozadí hřbet Hřívý

MKR A.7 – Laby – Roudný

Jihozápadní část CHKO rozkládající se v levostranné části – vyšších svazích údolí Blanice, ze severu omezené údolím Strašického potoka. Západní okraj MKR vyplňuje údolí menšího pravostranného přítoku Zvěstovského potoka. Území má přírodě blízký charakter díky hojně lesní zelení (byť s druhotně přeměněnou druhovou skladbou) rozšíření především v západní části. Ve východní části MKR na svazích Blanice převažují pastviny. Z terénu vystupuje lokální elevace Labské Hůrky (474,7 m n. m.) v jižní části s charakteristickým zalesněním vrcholové části. Mezi Labskou hůrkou a lesním komplexem na západě převládají louky. Lesní porosty s členitými okraji doplňují občas tvarově rozmanité prvky rozptýlené zeleně.

V samotném jihozápadním cípu území (a CHKO) se nachází část obce Roudný se zástavbou domů sloužících dělníkům pracujícím v dolech na těžbu zlata, jehož provoz byl ukončen v meziválečném

období. Pod Labskou Hůrkou, rovněž na hranici CHKO, leží menší ves Laby s dochovanou urbanistickou strukturou původních hospodářských usedlostí.

obr. č. B. 13: Plochy pastvin na severním úbočí Labské hůrky

MKR A.8 – Blanice – horní tok

Údolí Blanice v jižní části CHKO, až po pravotočivý zákrut pod Louňovicemi. Údolí toku je zde (oproti severní části) širší a má přímější charakter. Vlastní tok se vyznačuje zachovalým řečištěm s členitým horizontálním profilem – místy meandrující koryto. Napřímení řečiště je patrné pod zástavou Louňovic. Podél toku je vyvinuta niva na jednom či obou březích. Na vlastní tok je vázána takřka souvisle březní zeleň, pouze pod zástavbou Louňovic je řidší. Souvislejší zeleň se v některých úsecích vyskytuje na svazích za hranou nivy, více na levém břehu. V severní části MKR se nachází na levém břehu řeky – okraji nivy chatová kolonie (Dubina), v jižní části na pravém břehu účelový rekreační areál z období socialismu Smršťov.

obr. č. B. 14: Tok Blanice v jižní části CHKO

obr. č. B. 15: Rekreační areál Smršťov na pravém břehu Blanice při jižní hranici CHKO

MKR A.9 – Blanice – horní tok

Údolí Blanice v severní části se vyznačuje výraznou říční modelací – četnými zákruty. Vlastní tok zde doprovází také užší niva, koryto však nemá tak členitý horizontální profil, sleduje zaříznutou údolní depresi. Svahy údolí jsou příkré, takřka souvisle zalesněné, místy se vyskytují skalní tvary. Odlesněné polohy (nivní louky) na dně dynamicky formovaného údolí tvoří specifické dílčí uzavřené prostory s velmi příznivým estetickým působením. V údolí se nacházejí dvě samoty (U Vily, Březina).

obr. č. B. 16: Samota U Vily poblíž mostu přes Blanici severně od Louňovic

obr. č. B. 17: samota Březina na levém břehu Blanice při silnici z Louňovic do Kondrace

MKR A.10 – Olešná

Svažité generelně k jihozápadu orientované území nad soutokem Blanice a Brodce. Severní hranici MKR tvoří elevace Na Homolce (452,3 m n. m.) a několik menších lesních celků. Zemědělsky využitý prostor tvořený většími bloky orné půdy není výrazněji členěn, cestní síť doprovází nesouvislá zeleň. Výše položené otevřené partie poskytují výhledy před přes údolí Blanice (na hřbet Hřívý). MKR protíná silnice č. II/125. V její blízkosti se v exponované poloze nachází samota – usedlost Olešná pocházející již ze středověku (dříve tvrz).

MKR A.11 – Kondrac – Krasovice

MKR rozkládající se v severní části CHKO v údolí Částrovického potoka, převážně na jeho levém břehu. Na toku Částrovického rybníka a v jeho okolí stojí několik rybníků. Z jižní strany MKR vymezují z větší části lesní okraje na severních svazích Blanického hřbetu (Krasovická a Křížovská hůra). Na jihozápadě tvoří hranici hřbetní elevace na Homolce (452,3 m n. m.). Svažitá otevřená krajina poskytuje četné do severních směrů. V rámci MKR zcela převažuje zemědělská půda, západní část má zřetelný produkční charakter bez výraznějšího členění, ve východní krajinářsky hodnotnější části (okolí Krasovic) naopak převažují pastviny doplněné vcelku početnou mimolesní zelení vázanou často na liniové prvky (Částrovický potok, cesty), ale vyskytující se i v plochách pastvin (remízy, skupiny, solitéry).

obr. č. B. 18: Pohled z mělkého sedla mezi Krasovickou hůrou a elevací na Homolce k severu (západní část MMR); v údolí Kondrac

Při severní hranici MKR se rozkládá obec Kondrac, jejíž jádrová část však již leží vně CHKO. Do CHKO zasahuje převážně mladší rodinnou zástavou a částí areálu zemědělské velkovýroby. V exponované poloze výše ve svahu nad levým břehem Částrovického potoka se nachází Krasovice – menší osada se zachovalou urbanistickou strukturou původní zástavby. Na horním okraji sídla byl

postaven plechový skladový objekt výrazného měřítka, jenž se uplatňuje v širších pohledech z údolí Částrovického potoka a tvoří negativní krajinnou dominantu. Zástavbu sídel doplňují samoty U Korfeštů a Úlehle severně od Krasovic.

obr. č. B. 19: Pohled z vyvýšeniny nad pravým břehem Částrovického potoka (Na Bydlinách) k severu; v pozadí Křížovská hůra; pod ní ve svahu Krasovice; v popředí samota Úlehle

MKR A.12 – Krasovicko-Křížovská hůra

Severní zakončení blanického hřebenu s elevacemi Krasovické hůry (486,9 m n. m.) a Křížovské hůry (580,4 m n. m.) tvoří hřbet západovýchodního směru. Téměř zcela souvisle lesnaté území tvoří výše položené partie nad údolím Částrovického potoka (severní část MKR), z jihu je ohraničeno tokem Brodce, na jehož levém břehu pokračuje lesnaté území k masívu Velkého Blaníku. Krasovická hůra figuruje ve výhledech především ze severních směrů (severně od Kondrace), popř. od západu. Typická silueta Křížovské hůry se uplatňuje výrazně i z východních i jižních směrů. Při severním okraji nad Krasovicemi proniká do lesního porostu luční výběžek, jenž vytváří zajímavý uzavřený prostor. Na západním úpatí Křížovské hory se nachází opuštěný lom ponechaný spontánní sukcesi, z jehož horní hrany se otevírají pohledy přes údolí Blanice k západu. Na severním úpatí Krasovické hůry při pravém břehu Brodce stojí skupina roztroušených chat.

obr. č. B. 20: Křížovská hůra, Krasovická hůra a Velký Blaník – pohled severně od Kondrace (v popředí)

MKR A.13 – Velký Blaník

Jádrová část CHKO s nejvyšší horou Velký Blaník a rozhlednou na samotném vrcholu, jež identifikuje celou CHKO – dosahuje krajinářského významu v celorepublikovém měřítku. Vizualní uplatnění turisticky vyhledávaného vrchu nastává v území dalece přesahujícím rozsah CHKO. Souvisle lesnatý prostor zahrnuje vedle hlavního vrchu také severně se nacházející Holý vrch (554,9 m n. m.). Na severu jeho hranici tvoří tok Brodce, na jihu Louňovický potok. Mezi Holým vrchem a sedlem oddělujícím jej od Velkého Blaníku se nachází Slepíčí skála, z níž byl roku 1868 vylomen jeden ze základních kamenů pro budované Národní divadlo. Kromě uvedené skály jsou vyšší partie Velkého Blaníku charakteristické výskytem hojným tvarů mrazového zvětřování. Velmi svažité terén ve větší části MKR na jihovýchodě výrazně zvolňuje. Většina porostů má druhotný charakter, v rámci CHKO se

na svazích Velkého Blaníku zachovaly přirozené bukové lesy. Ty jsou chráněny v poměrně rozlehlé přírodní rezervaci Velký Blaník.

obr. č. B. 21: Holý Vrch a za ním Velký Blaník v pohledu z horní hrany křížovského lomu

MKR A.14 – Malý Blaník

Menší z dvojice Blaníků navazuje na Velký Blaník z jižní strany. Ze zbylých světových stran jeho svahy přecházejí do zemědělsky využívané krajiny. Vrchol Malého Blaníku rovněž reprezentuje v rámci defilé celého blanického hřebenu nezaměnitelnou dominantu s plošší vrcholovou částí. Plošně lesnaté území v okrajových částech člení drobné enklávy bezlesí (luk). Jednou z nich je Rytířská louka – podmáčená enkláva nedaleko silnice č. II/150, která prochází MKR v severovýchodní části. I zde se zachovaly původní bučiny (vrcholová část), jež jsou chráněny v rámci vyhlášené přírodní rezervace Malý Blaník.

Pod vrcholem Malého Blaníku stojí zřícenina barokní kaple sv. Máří Magdaleny a nedaleko od ní archeologické naleziště – hradiště Malý Blaník. V historii Malý Blaník představoval významné poutní místo, konaly se zde tábory lidu.

obr. č. B. 22: Malý Blaník (vpravo) v pohledu z rozhledny na Velkém Blaníku

obr. č. B. 23: Zřícenina kaple sv. Máří Magdaleny ve vrcholové části Malého Blaníku

MKR A.15 – Louňovice

Níže položené západní odlesněné svahy pod vrcholy Velkého a Malého Blaníku. V severní části se nachází Louňovice pod Blaníkem, větší sídlo s typologicky diferencovanou zástavbou. Na náměstí stojí dominanta kostela Nanebevzetí Panny Marie a zámek. V širších vztazích se uplatňuje zemědělský areál jižně od Louňovic (výhledy z protější strany údolí Blanice) část MKR tvoří plochy orné půdy. Podél třech potoků (Býkovického, Louňovického s menšími nádržemi na toku a drobného vodoteče v jižní části MKR), jež stékají po svazích a vlévají se do Blanice, jsou rozšířeny louky. Výraznými prvky, jež rovněž

figurují ve výhledech přes údolí Blanice, jsou izolované lesní porosty či větší remízy (při severovýchodním okraji Louňovic a pod jihozápadními svahy Malého Blaníku).

obr. č. B. 24: Údolí Blanice s krajnotvornou mimolesní zelení nad Louňovicemi (vlevo)

MKR A.16 – Býkovice – Hrajovice

V rámci CHKO poměrně specifický prostor v povodí Pravětického potoka vyznačující se značnou krajinnou heterogenitou. Ta je dána vedle členitostí terénu proměnlivostí ve využití půdy. Převažuje zemědělská půda v různě velkých celcích, avšak s vysokým podílem travních porostů. Vegetační složku tvoří lesní zeleň – především na svazích Bělčí hory (462,8 m n. m.) v severozápadní části MKR i rozmanité formace rozptýlené zeleně – remízy, liniové skupinové formace dřevin. Typickým rysem je členitost okrajů lesních porostů (výběžky). Nachází se zde i několik nádrží, především pak Velký Býkovický rybník na stejnojmenném potoce. Velký Býkovický, sousední Malý Býkovický rybník jsou součástí vyhlášené přírodní rezervace Podlesí, jež zde chrání vodní prostředí s výskytem obojživelníků, vážek a puchýřky útlé (lipnicovitá tráva). Rybník Louňov při jižní hranici CHKO byl rovněž vyhlášení zvláště chráněným územím – přírodní památkou, předmětem jejíž ochrany jsou vodní a litorální společenstva s výskytem vzácných a chráněných druhů rostlin a živočichů.

obr. č. B. 25: Rybník Louňov při jižní hranici CHKO

Harmonický a klidový charakter zdejší krajiny zvyšuje osídlení – menší hospodářská sídla s dochovanou urbanistickou strukturou a hodnotnou přechodovou zelení (sady) – Býkovice, Rejkovice a Hrajovice (na hranici CHKO). Negativní krajinnou dominantu představuje plechovaný sklad při cestě z Hrajovic do Smršťova, jež se vizuálně uplatňuje do severovýchodních směrů.

MKR A.17 – Býkovická hůra

Jižní či jihovýchodní okraji blanického hřbetu s výraznou elevací Býkovické hůry (561,6 m n. m.). Téměř souvisle lesnaté území s dominantně smrkovými porosty dělí bezlesý koridor (specifický uzavřený dílčí prostor) mezi Lesáky a Kozlovým kopcem (544,1 m n. m.). Prostorová dominanta

Býkovické hůry se uplatňuje především z jižních a východních směrů. Při západním okraji zasahuje do MKR vyhlášená přírodní rezervace Podlesí, jež zde chrání zrašelinělou louku s výskytem vzácných a ohrožených druhů.

obr. č. B. 26: Býkovická hůra v pohledu z cesty z Malého Blaníku (od severozápadu); v popředí Býkovický rybník (Jordán); za ním Býkovice

MKR A.18 – Načeradec

Mírně zvlněná plošně zemědělsky využitá krajina v jihovýchodní části CHKO, vymezená na západě svahy Býkovické hůry. Území zde má zřetelně velkovýrobní charakter – scelené lány orné půdy s nízkým výskytem členicích prvků. V okrajových částech se nachází několik vodních ploch, na východě vybudovaných na toku Brodce, jež zde vstupuje do CHKO.

Jihovýchodní cíp území (i CHKO) vyplňuje zástavba Načeradce rozložená mj. na svazích Brodce. V rámci ní tvoří unikátní dominantu kostel sv. Petra a Pavla, jež figuruje v četných výhledech ve východní části CHKO. Společně s kostelem se uplatňuje také okolní zástavba – střechy měšťanských domů a hospodářských usedlostí formující zachovalou vedutu sídla. Na levém břehu Brodce se nachází výrobní areál s účelovými objekty, jež se však díky poloze v nejnížší části území významněji (kolizně) neprojevuje.

obr. č. B. 27: Zemědělská krajina v jihovýchodní části CHKO; ve střední části snímku ve vzdálené poloze Načeradec

MKR A.19 – Křížov

Plošně nejrozhlednější MKR rozkládající se ve východní části MKR. Osu území tvoří tok Brodce doprovázený v celém úseku členitou doprovodnou zelení. Od toku terén zvolna stoupá – k západu a k severu k okraji lesního komplexu pokrývající výše položené partie blanického hřbetu. K východu charakter otevřené zemědělské krajiny pokračuje. Z větší části MKR se nabízejí výhledy na celý či větší část blanického hřbetu. Bloky zemědělské půdy dosahují často značné plošné velikosti, především při východní hranici CHKO. Hojnější výskyt členicích prvků je patrný v jižní části MKR (mj. zbytky porostlých mezí), v severní části je kromě pár remízků omezen na cestní doprovody, jež se však na mírných horizontech vizuálně zřetelně uplatňují. Na přítocích Brodce bylo založeno několik menších nádrží.

obr. č. B. 28: Východní část CHKO v pohledu z cesty od Vracovic k jihu (východní hranice CHKO)

V rámci MKR se nachází několik sídel. Největší z nich je Křížov v severní části s netypickou (v rámci CHKO) rozvolněnou strukturou zástavby. Výše po proudu Brodce se vyskytují menší sídelní útvary (Karhule, Mraviště). Svěbytné postavení zaujímají Lesáky – menší osada v těsném sepjetí s lesními porosty situovaná na okraji širšího výběžku zemědělské půdy pronikajícím do blanických lesů.

obr. č. B. 29: Pohled ze severních svahů Křížovské hůry do údolí Brodce; v pravé části snímku Křížov (areál Motoron); v levé části Velký Blaník

MKR A.20 – Volavka

Okrajová část CHKO při východní hranici tvořená téměř výhradně ornou půdou. MKR se nachází za mírným terénním předělem, který jej odděluje od sousedního MKR A.19 – tvoří vizuálně oddělený prostor od zbylé části CHKO. V jižní části MKR se nachází samota Volavka – usedlost obklopená hojnou zelení.

obr. č. B. 30: Segment intenzivně zemědělsky obhospodařované krajiny severně od usedlosti Volavka

MKR A.21 – Částrovický hřbet

Lesní komplex na horním toku Částrovického potoka. V pohledech z jižních či severních směrů k východu mírně stoupající lesnatý terén měkký zelený horizont. V rámci převážně lesnatého prostoru se podél Částrovického potoka vyskytují esteticky hodnotné bezlesé partie, více se otevírající v jižní části MKR nad soustavou tří menších rybníků (ve vizuálním kontaktu s dominantou hospodářského dvora v Částrovicích). Tato soustava byla vyhlášena zvláště chráněným územím – přírodní památkou

Částrovické rybníky, jež chrání kromě vodních ploch tři malé rybníky navazující komplex prameništích rašelinných luk s výskytem chráněných druhů rostlin a živočichů.

obr. č. B. 31: Otevřený segment krajiny s lučními porosty v okolí rybníka Machlov (břehová zeleň v levé části snímku)

MKR A.22 – Vracovice

Menší protáhlý segment otevřené krajiny v severovýchodní části CHKO. Prostor je vymezen na jižní strany lesy Částrovického hřbetu, na severu místní komunikací z Kondrace do Vracovic, jež tvoří hranici CHKO. Okrajová část zástavby Vracovic, jež leží již za hranicí CHKO, se vizuálně uplatňuje ve východní části MKR. Územím protéká ve východozápadním směru Vracovický potok, jenž se zde vlévá zleva do Částrovického potoka. V rámci MKR vystupují dvě mírné elevace, jež jej člení na dílčí prostory. Většinu zemědělských ploch zaujímá orná půda bez výskytu většího počtu členící zeleně. Výrazný prvek tvoří doprovod podél uvedené cesty do Vracovic. Esteticky hodnotnější partie jsou vázány na tok Vracovického potoka, především v okolí menšího rybníku Petelík ohraničeném z jižní strany lesním okrajem.

obr. č. B. 32: Pohled od okraje zástavby Vracovic (severovýchodní cíp CHKO) k západu

obr. č. B. 33: Rybník Petelík při okraji lesa s alejí topolů a hrázi

B. 4 Podmínky ochrany krajinného rázu – návrh opatření a limitů

Jednotlivá místa krajinného rázu byla jako plošně nejmenší jednotky prostorové diferenciaci zařazena podle přítomnosti či koncentrace cenných znaků či hodnot (rysů) krajinného rázu do tří pásem odstupňované ochrany. Přítomnost cenných rysů krajinného rázu v příslušném MKR a jeho zařazení do pásma přísné či zpřísněné ochrany s sebou nese pochopitelně také větší nároky a potřebu stanovení přísnějších opatření či regulativů této ochrany.

Pásmo přísné ochrany krajinného rázu (A)

Do pásma přísné ochrany krajinného rázu náleží krajinářsky nejcennější partie – jádrová část území tvořená blanickým hřbetem a nejnižší údolní partie Blanice s převážně zachovalým meandrujícím tokem. V pásmu nejpřísnější ochrany jsou dále zařazeny segmenty krajiny se soustředěnými estetickými hodnotami formovanými především přírodě blízkým charakterem území a také přítomností hodnotných sídelních celků. Jedná se o území jižně od blanického hřbetu – údolí Pravětického potoka a také vizuálně exponovaný prostor v okolí Mrkvové Lhoty. Do pásma nejpřísnější ochrany náleží většina I. zóny CHKO. Uvedené části území se i díky výrazným znakům prostorové skladby vyznačují přítomností harmonických vztahů i harmonického měřítka.

Pro území (MKR) zařazená do pásma přísné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující obecné podmínky či doporučení:

- Zachovat stávající ráz území vyznačující se především hodnotami vizuálního charakteru, determinovanými zde v převážné míře přírodními vlastnostmi a znaky
- Důsledně chránit pohledově exponované partie území, především terénní hrany údolí – lesnaté horizonty či prostorové dominanty (elevace)
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant
- Zachovávat trvale stabilizovanou krajinnou strukturu s dominantním zalesněním (včetně odlesněných drobných enkláv – palouků a členitých lesních okrajů) a neméně cennými otevřenými odlesněnými partiemi vyznačujícími se přítomností hodnotných vizuálních scénérií
- Vyloučit novou výstavbu mimo stabilizovaný půdorys sídel s výjimkou nezbytných drobných objektů infrastruktury ochrany přírody a krajiny; zachovat, popř. posilovat krajinotvornou sídelní zeleň
- Vyloučit zásahy do cenných přírodních partií území (erozní tvary, podmáčené lesní či luční polohy, vodní toky a nádrže, prameniště ad.) snižujících jejich hodnotu či význam
- Eliminovat výskyt nežádoucí vegetace a změnu využití půdy, rozšiřovat či obnovovat tradiční krajinné prvky (doprovody cest), zachovat členitost lesních okrajů
- Realizovat opatření k eliminaci projevu negativních architektonických dominant (odstranění, krycí výsadby); technické doplňky umísťovat s ohledem na zachování tradičního výrazu zástavby (telekomunikační zařízení, solární panely); pro tyto účely preferovat objekty v zemědělských či průmyslových areálech
- V přípravné fázi potenciálních či již navrhovaných záměrů provést jejich kauzální posouzení

Pásmo zpřísněné ochrany krajinného rázu (B)

Do pásma zpřísněné ochrany krajinného rázu náleží části území, které se rovněž vyznačují přítomností harmonických vztahů a harmonického měřítka či jejich převažující přítomností. Jedná se o území krajinářsky velmi cenná, charakteristická jistou uceleností či výrazovou konsolidovaností. Oproti pásmu přísné ochrany krajinného rázu zde nemusí být soustředěny znaky mimořádně cenné či charakteristické pro celou oblast CHKO, avšak z hlediska ochrany krajinného rázu znaky zásadní. Území

zařazené do pásma zpřísněné ochrany krajinného rázu reprezentují především lesnaté partie, zemědělsky využívané prostory s výskytem členících (včetně ohraničující lesních okrajů) či krajinářsky významných prvků.

Pro území (MKR) zařazená do pásma zpřísněné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující podmínky:

- Dbát zachování hodnotných vizuálních vazeb spoluvytvářených přírodními znaky a také dlouhodobým kultivováním území včetně pozice a projevu sídel v obraze krajiny
- Důsledně chránit pohledově exponované partie území, především terénní hrany údolí – lesnaté horizonty či prostorové dominanty (elevace)
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant; nesnižovat stávající pozici dominant především kulturně-historického významu
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídel, nerozšiřovat novou výstavbu mimo jejich zastavěná území; nerozšiřovat rekreační zástavbu
- Dodržováním stavebních zvyklostí venkovské zástavby uchovat dochovaný urbanistický výraz sídel a izolované zástavby (samoty) či tento výraz obnovovat; technické doplňky umísťovat s ohledem na zachování tradičního výrazu zástavby (telekomunikační zařízení, solární panely); pro tyto účely preferovat objekty v zemědělských či průmyslových areálech
- Podporovat vznik a údržbu krajinotvorných prvků – vegetačních doprovodů cest, sídelní zeleně, popř. realizovat obnovu bývalých cest
- V přípravné fázi potenciálních či již navrhovaných záměrů ve vizuálně citlivých lokalitách provést jejich kauzální posouzení (přechodové partie sídel do volné krajiny)

Pásmo běžné ochrany krajinného rázu (C)

Do pásma běžné ochrany krajinného rázu jsou zařazena území bez výskytu mimořádných krajinářských hodnot, jež by vyžadovala nejvyšší míru ochrany. Jedná se o území se zřetelným produkčním zaměřením (okolí Načeradce, Veliše) s markantními dopady na obraz krajiny a způsobující ovlivnění harmonických vztahů či harmonického měřítka území – např. přítomností rozlehlých areálů zemědělské velkovýroby (Louňovice, Libouň).

Pro území (MKR) zařazená do pásma běžné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující podmínky:

- Důsledně chránit pohledově exponované partie území, především terénní hrany údolí – lesnaté horizonty či prostorové dominanty (elevace)
- Vyloučit záměry s potenciálem citelného snížení estetických hodnot, významného zásahu do prostorových vztahů a celkového narušení koloritu území daného konfigurací terénu a jeho dlouhodobým hospodářským využitím
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant; nesnižovat stávající pozici dominant především kulturně-historického významu
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídel, nerozšiřovat zástavbu mimo jejich zastavěná území; nerozšiřovat rekreační zástavbu
- Dodržováním stavebních zvyklostí venkovské zástavby kultivovat urbanistický výraz sídel či tento výraz obnovovat; technické doplňky umísťovat s ohledem na zachování tradičního výrazu zástavby (telekomunikační zařízení, solární panely); pro tyto účely preferovat objekty v zemědělských či průmyslových areálech
- Realizovat opatření ke snížení stávajících negativních znaků či disturbancí v území – ozelenění přechodových partií sídel do volné krajiny, okolí účelových staveb – zemědělských areálů
- Podporovat vznik a údržbu krajinotvorných prvků – mezí, cest, vegetačních doprovodů či mokřadů vedoucích k nárůstu krajinné diverzity a zjemnění plošné krajinné struktury

C. Kategorizace sídel

B.1 Úvod

Kategorizace sídel představuje vedle standardní dvouúrovňové (prostorové a charakterové) diferenciaci území další úroveň ochrany krajinného rázu. V rámci aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Blaník tvoří tento úkol jeho zásadní část.

Potřeba diferenciaci sídel z hlediska jejich kvality (struktury a charakteru zástavby, projevu v krajinné scéně) a na základě těchto kritérií definice limitů či doporučení jejich rozvoje má nesporné opodstatnění. Většina investiční záměrů je realizována přímo v zastavěném území či ve vazbě na něj. Ve velkoplošně chráněných územích (národní parky, CHKO) není z hlediska stávající legislativy i samotné podstaty jejich existence v současné době předpoklad hojnější investiční aktivity mimo zastavěné území sídel – např. těžebních záměrů, staveb technické infrastruktury či jiné výstavby.

Stanovení podmínek ochrany krajinného rázu na úrovni vyšších jednotek – vymezených oblastí krajinného rázu či míst krajinného rázu nemůže adekvátně postihnout požadavky této ochrany ve vztahu k sídelním útvarům. Požadavky ochrany krajinného rázu vyžadují v případě sídel mnohem více individuální přístup.

Oproti prostorové diferenciaci území (část B) vymezení sídel nevyžaduje analytický vklad, jemuž předchází studium celé řady jevů přítomných v území. Vlastní vymezení sledovaných jednotek – sídel vychází z aktuálních mapových podkladů se znázorněním plošného rozsahu zástavby. Zjištění charakteristik, na jejichž základě jsou definovány limity a doporučení rozvoje sídla, je však nutno oproti prostorové diferenciaci území provést s větší důkladností a ve větším detailu (zejména při terénním šetření).

Jako sídlo je v této studii uvažováno zastavěné území čítající větší počet obývaných staveb. Sídlem pro účely této studie není izolovaná účelová zástavba, samota (hájovna, rekreační objekt či účelový objekt) či osamocený relikt dřívější zástavby. Z kategorizace sídel jsou také vyloučeny chatové osady. Pro tyto lokality se zástavbou nelze stanovit regulativy či limity ochrany krajinného rázu, které by byly kompatibilní s regulativy či limity v případě standardního trvale obývaného sídla. Pro tyto lokality se zástavbou nelze stanovit regulativy či limity ochrany krajinného rázu, které by byly kompatibilní s regulativy či limity v případě typického obývaného sídla. Většina sídel v této studii reprezentuje zřetelně vůči okolí vymezenou krajinnou enklávu se zástavbou – obec či její část. Kategorizována byla všechna sídla, jejichž zástavba alespoň částí obytné zástavby zasahuje do vyhlášené CHKO Blaník.

B.2 Kategorizace sídel

Sídla v CHKO Blaník, pro která jsou dále v textu stanoveny regulativy a doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu, jsou zařazena do 4 kategorií. Tato kategorizace se opírá o dvě základní kritéria, kterými jsou:

- Působení sídla v širším krajinném rámci (místu krajinného rázu, popř. i v širším územním rozsahu) dané především jeho pozicí determinující jeho vizuální uplatnění, celistvostí, přítomností dominant (pozitivních i negativních) a začleněním do svého okolí (přechodem do volné krajiny).
- Dochovanosti urbanistické struktury sídla, přítomností hodnotné architektury (dochovaná historická zástavba), jednoty zástavby z hlediska architektonického vzhledu (měřítko, tvar), popř. i z hlediska funkčního.

Sídla zařazená do **I. kategorie** jsou charakteristická harmonickým projevem a příznivým estetickým působením danými souladem především s přírodními dispozicemi – reliéfem a vegetací, plynulostí přechodu do nezastavěného území, organickým usazením v krajinném rámci, čímž spoluvytvářejí typický charakter území. Tato sídla se vyznačují dochovaností struktury typické pro historickou etapu

osídlování území, způsobu života v území, dále vnitřní jednotou forem – měřítko a výrazu zástavby a také přítomností architektonických hodnot.

Sídla zařazená do **II. kategorie** se vyznačují rovněž výraznou krajinotvornou hodnotou, vystupují jako významný spolutvůrce krajinný prvek s příznivým projevem v kontextu širšího krajinného rámce. Sídla zařazená v této kategorii nemusí vynikat přítomností zásadních architektonických hodnot či chráněných památek. Zástavba v sídle odráží jeho dřívější status bez výraznějších prvků vybočujících mimo kontinuum historického vývoje – jak ve smyslu měřítko tak také funkce.

Sídla zařazená do **III. kategorie** dosahují běžného působení v širším krajinném rámci bez zásadnějších pozitivních či negativních projevů. Zástavba sídla se nevyznačuje přítomností architektonických či památkových hodnot či dochovaností původní struktury zástavby (popř. obojího). Charakter zástavby v sídle je různorodý, v měřítku či vzhledu nejednotný. Typická je absence tradiční dominanty, zřetelný kontakt (promíšenost) starší a novodobé zástavby, hojnost rekonstrukcí starších objektů s realizací přístaveb, výskyt opuštěných či zchátralých objektů, celková nevyváženost stavebního fondu.

Sídla zařazená do **IV. kategorie** reprezentují sídla s negativním či rušivým, popř. velmi kontrastním působením v širším krajinném rámci. Charakteristické pro sídla zařazená do této kategorie je výskyt netradičních či cizorodých prvků v zástavbě, které vybočují z běžného měřítko zástavby, abstrahují od architektonických zvyklostí či narušují původní historickou strukturu sídla. Absentují zde cenné architektonické či památkově chráněné objekty.

Dále v textu je pro každé sídlo v CHKO zpracován strukturovaný dokument popisující jeho základní charakteristiku – přítomnost památkové ochrany, pozici sídla v širším krajinném rámci, základní historické souvislosti a vizuální projev zástavby. Ke každému sídlu je rovněž hned v úvodu přiřazena faktografická část obsahující jeho zařazení podle v kapitole B provedené prostorové diferenciaci území (OKR a MKR) a také demografické statistiky převzaté z dostupných údajů publikovaných Českým statistickým úřadem. Plošný rozsah sídla dokladuje aktuální snímek (výřez) ortofotomapy, který je konfrontován s rozsahem zástavby z 19. století zachycený v rámci II. vojenského mapování.

tab. č. 3: Přehled sídel, jejich kategorizace a zařazení podle prostorové diferenciac

Sídlo	MKR		Kategorie			
Býkovice	A.16	Býkovice - Hrajovice	I.	II.	III.	IV.
Hrajovice	A.16	Býkovice - Hrajovice	I.	II.	III.	IV.
Karhule	A.19	Křížov	I.	II.	III.	IV.
Kondrac	A.11	Kondrac - Krasovice	I.	II.	III.	IV.
Krasovice	A.11	Kondrac - Krasovice	I.	II.	III.	IV.
Křížov	A.19	Křížov	I.	II.	III.	IV.
Laby	A.7	Laby – Roudný	I.	II.	III.	IV.
Lesáky	A.19	Křížov	I.	II.	III.	IV.
Libouň	A.6	Libouň	I.	II.	III.	IV.
Louňovice pod Blaníkem	A.15	Louňovice	I.	II.	III.	IV.
	A.8	Blanice – horní tok				
Mraviště	A.19	Křížov	I.	II.	III.	IV.
Mrkvová Lhota	A.4	Mrkvová Lhota	I.	II.	III.	IV.
Načeradec	A.18	Načeradec	I.	II.	III.	IV.
Ostrov	A.3	Ostrov	I.	II.	III.	IV.
Rejkovice	A.16	Býkovice - Hrajovice	I.	II.	III.	IV.
Roudný	A.7	Laby – Roudný	I.	II.	III.	IV.
Světlá	A.5	Hrabině - Světlá	I.	II.	III.	IV.
Veliš	A.1	Veliš	I.	II.	III.	IV.

Sídlo	Býkovice				obec	Louňovice pod Blaníkem			
					k. ú.	Býkovice u Louňovic			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.16	A	B	C	obyvatel	203	180	123	34
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	27	34	34	33

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší sídlo lokalizované v mírně svažitém terénu – sedle mezi Býkovickou hůrou a elevací na Skalkách, jež leží na rozvodí mezi Býkovického potoka a menšího bezejmenného levostranného přítoku Pravětického potoka. Severně od sídla se nachází Býkovický rybník (Jordán). Vizuální uplatnění sídla nastává do jihozápadních směrů (protější svahy Pravětického potoka), méně také k severu.	
Základní historické souvislosti:	
Středověká hospodářsky založená ves je prvně uváděna roku 1500. Zemědělské zaměření přetrvává do současnosti (objekt zemědělské výroby). V současnosti ves slouží především bydlení a rovněž rekreaci.	

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba sídla rozložená v mírném svahu má zřetelně dochovaný hospodářský charakter tvořený přízemními obdélnými protáhlými usedlostmi, často s hospodářským zázemím. Jádrem obce formují usedlosti v okolí kapličky (spodní náves) s většími statky a vjezdovými branami. Výše se nacházející zástavba u horní návsi je mladšího data (přelom 19. a 20. století). Poměrně hojně se vyskytují zdobné prvky na štítových průčelích.

Na jižním okraji sídla stojí výrazný nepřiliš udržovaný objekt zemědělské velkovýroby (kravín) s uplatněním v širších výhledech. Jeho negativní projev je však zřejmý především lokálně (při cestě do Načeradce).

Příznivý harmonický dojem sídla v krajině posiluje hojná zeleň, nejvýrazněji staré ovocné sady v jihozápadní části sídla přecházející do volné krajiny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla
- Novou obytnou výstavbu připustit výjimečně v rámci zastavěného území (proluky), respektovat historickou parcelaci; vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla
- Zachovat hodnotnou sídelní krajínovornou zeleň, zejména ovocné sady v okrajových částech
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů; preferovat plaňkové oplocení
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Případnou novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys objektů, zachovat esteticky příznivé zdobné prvky fasád)
- Zvážit účelovou výsadbu před západní fasádou účelového zemědělského objektu (kravína)
- Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz

obr. č. C.1: Býkovice v pohledu od cesty z Hrajovic do Smršťova (od jihozápadu)

obr. č. C.2: Býkovice v pohledu ze svahů Malého Blaníku (od severu); v popředí Býkovický rybník

obr. č. C.3: Kaple na spodní návsi s bohatou zelení ve svém okolí

obr. č. C.5: Renovovaná usedlost střídmych barev s vjezdovou branou, předzahrádkou s plaňkovým oplocením. působí rovněž kompaktně; obměnu by zasloužila předsazená okrasná zeleň

obr. č. C.4: Dvojice usedlostí při cestě se kromě esteticky příznivého projevu vyznačuje výrazovou kompaktností

obr. č. C.6: Šikmé uspořádání jednoduchých hmot s podobnými sedlovými střechami; užití tradičních materiálů a nevýrazné barevné řešení přispívá k celkově harmonickému výrazu.

obr. č. C.7: Mladší stavba rodinného domu zapadá proporčně i barevným provedením do koloritu zástavby sídla; napomáhá tomu i plaňkové oplocení

obr. č. C.8: Projev účelové stavby kravína eliminuje z dálkových výhledů sedlová střech; z blízkých pohledů objekt je patrná jeho zanedbanost

obr. č. C.9: Harmonicky působící zástavba v jižní části sídla s přízemními usedlostmi a výraznými hmotami hospodářského zázemí (dochovaná hmotová skladba)

Sídlo	Hrajovice				obec	Kamberk			
					k. ú.	Kamberk			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.16	A	B	C	obyvatel	122	147	77	21
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	17	20	21	19

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší sídlo situované v údolí Pravětického potoka, z většiny na jeho levostranných svazích. Sídlo se do širšího okolí neuplatňuje. Výjimku představuje izolovaný skladový objekt severně od sídla (při cestě do Smršťova), jenž figuruje ve výhledech o severovýchodu (od Býkovic). Sídlem prochází jižní hranice CHKO.	
Základní historické souvislosti:	
Zemědělská ves je zmiňována v „Archivu českém“ o věnování klášteru „Lúňovice“ a vsí v okolí v roce 1420. Zemědělské výroba je zde přítomna i v současnosti, ves slouží bydlení a rovněž rekreaci.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Větší část zástavby sídla je soustředěna okolo svažité mírně protáhlé návsi. Zde stojí několik převážně přízemních usedlostí se štítovou orientací, vjezdovými branami a hospodářským zázemím. Návesnímu prostoru s hojnou okrasnou zelení vévodí zcela mimořádný jedinec jírovce maďalu. V jeho sousedství se nachází lípa, pod níž je umístěna kaplička a kříž. Na některých objektech jsou patrné mladší zásahy (dostavba patra, prolomení štítu, nevhodná výměna oken), původní výraz hospodářského sídla převažuje.	

Zástavba v nižších partiích při toku (s rybníky) má rovněž hospodářský charakter, za tokem později přibýly dva objekty respektující měřítko zástavby. Důležitým prvkem zde je bezprostřední kontakt sídla a lesního porostu.

V izolované pozici od sídla severním směrem stojí dva účelové objekty – kravín a ještě dále plechová kolna, které nejsou ve vizuální vazbě s jeho zástavbou. Skladový objekt na seno většího měřítka bez přítomnosti zeleně v blízkém okolí však tvoří negativní krajinnou dominantu viditelnou přes údolí Pravětického potoka.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nerozšiřovat historicky konstituovanou kompaktní zástavbu hospodářských usedlostí, respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla
- Zachovat hodnotnou sídelní zeleň (dominantní prvek jírovce maďalu na návsi)
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys objektů)
- Vyloučit zásahy do okrajové lesní zeleně
- Zvážit účelovou výsadbu před východní fasádou účelového objektu (plechového skladu) či jeho zbarvení do přírodního odstínu
- Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz

obr. č. C.10: Náves v Hrajovicích v pohledu z horního konce; v pozadí Malý Blaník

obr. č. C.11: Hodnotný příklad dochovaného statku s pavlačí krytou přesahem valbové střechy; Soubor naléhavě potřebuje stavební úpravu, která by měla citlivě respektovat veškeré hmotové i materiálové uspořádání, včetně tvarů oken a jejich osazení, apod.; rušivému vlivu sousední rekreační stavby (vpravo) by alespoň částečně pomohlo odclonění vzrostlou zelení

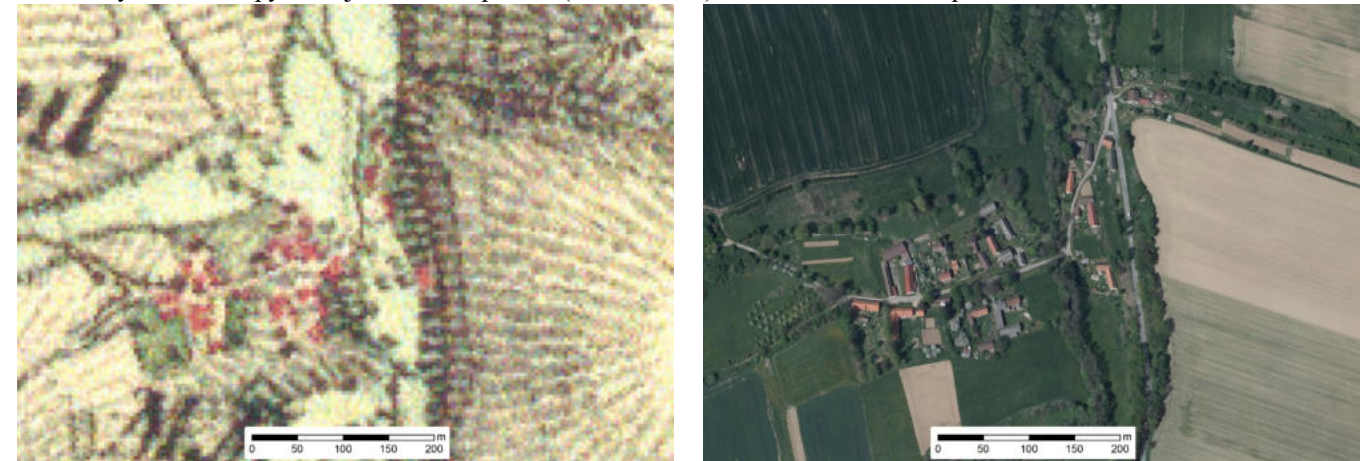

obr. č. C.12: Jeden z mnoha příkladů nevhodných přestaveb vesnických staveb ze 70. - 80. let minulého století (podkrovní nástavba do sedlové střechy, široká okna zdůrazněná postranními obklady a barevnými pásy na brizolitové fasádě)

Sídlo	Karhule				obec	Pravonín			
					k. ú.	Křížov pod Blaníkem			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.19	A	B	C	obyvatel	140	123	75	44
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	18	19	21	17

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší sídlo rozložené po obou březích potoka Brodce. Vizualní uplatnění sídla je omezeno na nejbližší okolí.	
Základní historické souvislosti:	
První zmínka o vsi je uvedena „Archivu českém“ o věnování klášteru „Lůňovice“ a vsi v okolí v roce 1420. Zemědělské výroba je zde přítomna i v současnosti, ves slouží bydlení a rovněž rekreaci.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Historická část zástavby se nachází na levém břehu potoka – usedlosti rozvolněně rozložené podél mírně svažité návsi. Zde stojí několik štítově (vjezdové brány) i podélně orientovaných usedlostí. Kolorit malé návsi dotváří vzrostlé lípy a kaplička se zvoničkou. Na objektech jsou patrné četné pozdější rekonstrukce (přístavby, vikýře aj.) Na protějším břehu stojí podél průjezdní cesty převážně mladší měřítkem odpovídající zástavba, avšak méně jednotného výrazu. Sídlo doprovází hojná, především na přechodu do volné krajiny a podél potoka. V západní části se nachází sad, dále od vsi při cestě k Lesákům pak malá nádrž.	
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:	
- Respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla - Novou obytnou výstavbu připustit výjimečně v rámci zastavěného území (proluky), respektovat historickou parcelaci; nerozsířovat zástavbu východně od průjezdní silnice; vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla	

- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů; preferovat plaňkové oplocení
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Případnou novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys objektů, zachovat esteticky příznivé zdobné prvky fasád)
- Zachovat hodnotnou sídelní zeleň (lípy na návsi, sad), vyloučit zásahy do potoční vegetace

obr. č. C.13: Kaple se zvoničkou na návsi; umístění nádob na tříděný odpad v její blízkosti není vhodné

obr. č. C.15: Rozměrná usedlost s vjezdovou branou, členěnými okny, svislým bedněním ve štítu byla doplněna novodobějšími prvky – vikýři, představeným přístřeškem či kamenným plotem

obr. č. C.14: Dvojice protáhlých štítově orientovaných usedlostí; příznivý projev je dán zachovalým hmotovým a výškovým uspořádáním; stavba vlevo byla renovována citlivěji, což by mohlo být inspirací i pro druhou stavbu (užití materiálů, barevnost)

obr. č. C.16: Přestavba objektu při průjezdní silnici vyznívá v kontaktu se stavením bez výraznějších stavebních zásahů značně neorganicky

Sídlo	Kondrac				obec	Kondrac			
					k. ú.	Kondrac			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.11	A	B	C	obyvatel	318	373	353	345
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	43	70	76	124

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Bartoloměje, sýpka u č. p. 23 (vně CHKO)
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
V severojižním směru protáhle sídlo situované podél silnice z Vlašimi do Mladé Vožice. Sídlem prochází severní hranice CHKO, přičemž v rámci CHKO leží pouze jeho menší – níže položená část v údolí Částrovického potoka. Vizuální uplatnění sídla nastává především z výše položených svahových partií v severní části Blanického hřebene. Výše položená severní část sídla se rozkládá v plochem terénu, neuplatňuje se proto v dálkových výhledech.	
Základní historické souvislosti:	
První zmínka o obci pochází z roku 1318, zdejší kostel sv. Bartoloměje je datován již do 12. století. Kondrac náležela několika majitelům. Od počátku 17. století patřila výhradně majitelům vlašimského panství. V prostoru obce se na počátku zdejšího osídlení těžily drahé kovy (stříbro a zlato). Místní se dříve živili polním hospodářstvím. Pěstovaly se obiloviny, brambory, zelí, mák, hrách, řípa či len. Ze lnu se zde poté předlínaly nitě na plátno, tato výroba zde byla ukončena před rokem 1900. V současnosti ves slouží bydlení, přítomna je zde zemědělská velkovýroba, jatka a výroba masných výrobků i drobné služby.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Dominantní prvek zástavby reprezentuje původně románský, v pozdějších obdobích upravený kostel sv. Bartoloměje stojící na nevelké trojúhelníkové návsi. V jeho blízkosti stojí renovovaný objekt fary a patrová budova obecního úřadu (bývalé školy postavené ve 3. čtvrtině 19. století). Charakter centrálního prostoru je výrazně modifikován pozdějšími úpravami, jižní strana návsi má městský charakter. Jižní část sídla zasahující do CHKO tvoří východně od průjezdní silnice několik zrenovovaných usedlostí a jižně od Kondrackého rybníka rodinná zástavba doplněná v nedávné době o objekty postrádající tradiční výraz. Západně od silnice se nachází fotbalové hřiště, za ním pak areál hřbitova. V blízkosti (již vně CHKO) funguje areál výroby masných výrobků.	

Do CHKO částečně zasahuje rozlehlý areál zemědělské velkovýroby, rozkládající se ve východní části sídla. Esteticky rušivý areál čítající více účelových objektů se v zástavbě sídla (v rámci intravilánu) silněji neuplatňuje.

V severní části sídla při silnici do Vlašimi se vyskytuje pozdější zástavba drobnějšího měřítka s rozlehlými zahradami. V aktuálním čase se zde rozšiřuje novodobá zástavba viditelně abstrahující od zvyklostí venkovského stavitelství (katalogové objekty).

Sídlo postrádá okrajovou zeleň (mladší zástavba v jižní a severní části), hojněji se vyskytuje v blízkosti vodních prvků (Kondracký rybník, levostranný přítok Částrovického potoka).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Při nové výstavbě preferovat severní část sídla vně CHKO
- V rámci CHKO možnou novou výstavbu připustit pouze ve vazbě na stávající uliční síť, nerozšiřovat zástavbu dále k jihu do volné krajiny
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová či valbová střecha, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Doplnit či posílit zeleň v okrajových částech sídla – v okolí nové zástavby

obr. č. C.17: Kondrac v pohledu od Krasovic

obr. č. C.18: Ústřední dominanta kostela sv. Bartoloměje ohrazeného hřbitovní zdí s trojicí vysokých lip

obr. č. C.20: Barevně výrazná, přitom citlivá obnova fasády obecního úřadu; zdařile působí reprezentativní střední štít hlavním vstupem; hmota, členění oken a celkové uspořádání vypovídají o původní funkci bývalé školy

obr. č. C.22: Dvojice rodinných domů v centru se přes blízkost hmot a společné valbové zastřešení vyznačuje zřetelně odlišným výrazem, markantním mj. tvarem oken

obr. č. C.19: Hodnotná stavba fary s výtvarně zajímavým štítem se po zdařilé obnově stala jednou z dominant sídla

obr. č. C.21: Stavební zásahy u hmotově různorodých domů na návsi sjednocuje alespoň barevné provedení; u nárožního objektu upoutá pozornost zvláštní řešení podkrovního patra

obr. č. C.23: V zástavbě se výrazně vyjímá ojedinělý stupňový štít; tato forma se uplatňovala zejména v gotice, jejíž reminiscence jsou patrné i v užití úzkých sdružených okének s obloukovým horním zakončením a nikou v podkroví

obr. č. C.24: Mladší rodinná zástavba v jižní části sídla (v CHKO) na pozadí s kostelem sv. Bartoloměje

obr. č. C.26 a č. C.27: Novodobá zástavba jižně od Kondrackého rybníka (v CHKO) respektuje alespoň obvyklé měřítko

obr. č. C.28: Novostavby katalogového typu v severní části sídla poškozující celkový obraz sídla

obr. č. C.25: Výrobní provoz v jihozápadní části sídla závažněji nevybočuje z běžného měřítka zástavby

obr. č. C.29: Účelové objekty v rámci areálu zemědělské velkovýroby zasahující do CHKO

Sídlo	Krasovice				obec	Kondrac			
					k. ú.	Kondrac			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.11	A	B	C	obyvatel	91	73	57	32
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	13	13	14	17

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Výrazným rysem je hojná tvarově diferencovaná zeleň, především v okrajových částech, jež v horní části přechází do souvislého lesa na svazích Křížovské hůry. Na dolním okraji navazují na zástavbu sady.

- Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:**
- Nerozšiřovat stávající zástavbu sídla, respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla
 - Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys objektů)
 - Zachovat projev zeleně v okrajových částech sídla (sady), vyloučit zásahy do blízké lesní zeleně (lesních okrajů)
 - Posílit vegetační složku při severním a západním okraji účelového areálu

obr. č. C.30: Kaplička se zvoničkou na malé návsi

obr. č. C.31: Návesní prostor s kaplí a čtyřbokého dvora s průjezdem

obr. č. C.32: Zajímavá skladba hmot ve svahu; velmi pěkně působí barevné členění štitové stěny a poloha drobného hospodářského stavení; přístavba verandy místo původní přízemní pavlače je přijatelná

obr. č. C.33: Výrazná hmota plechové haly ve výše položené části sídla

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – sýpka u č. p. 12
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Malé sídlo situované v nižších partiích severních svahů Křížovské či Krasovské hůry. Exponovaná poloha umožňuje vizuální uplatnění sídla ze severních směrů, brání mu však hojná zeleň po jeho obvodu. Ze vzdálených pohledů tak vyniká především větší hmota skladového objektu s plechovou krytinou.	
Základní historické souvislosti:	
Vznik Krasovic je spojován se založením tvrze, jež strážila odbočku Habersko-jihlavské stezky. Poprvé jsou Krasovice uváděny roku 1359. V současné době ves slouží bydlení, v provozu je zemědělský areál.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Zástavba sídla čítající několik usedlostí je soustředěna v okolí malé svažité nepravidelné návsi s kapličkou se zvoničkou. Podoba většiny usedlostí odpovídá původnímu členění (přízemní objekty se sedlovými střechami, vjezdové brány). Na štítech některých objektů jsou markantní pozdější úpravy. V okrajových částech přibyla mladší rodinná zástavba v odpovídajícím měřítku.	
Dominantním prvkem zástavby je výrobní areál v horní části sídla se třemi účelovými objekty. Nejníže stojící plechový sklad se vizuálně uplatňuje z údolí Částrovického potoka (od Kondrace).	

Sídlo	Křížov + Křížovská Lhota				obec	Pravonín			
					k. ú.	Křížov pod Blaníkem			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.19	A	B	C	obyvatel	274	269	184	100
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	38	46	46	49

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Sídlo zaujímá mělké údolí potoka Brodce, z převážné části na jeho pravém břehu. Vizualní uplatnění sídla nastává z blízkých výše položených partií, především ze severních (Křížkovská hůra) či východních směrů. Celkový pohled na sídlo nabízí rozhledna na Velkém Blaníku.	
Základní historické souvislosti:	
Ves je zmiňována v záznamech Louňovického kláštera v roce 1397. Stával zde poplužní dvůr. Historické zemědělské zaměření dnes doplňuje rovněž průmysl – činnost podniku Motoron. Ves slouží rovněž k bydlení.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Sídlo se vyznačuje v rámci CHKO netypickou urbanistickou strukturou. Zástavba má rozvolněný charakter s převahou původních usedlostí. Několik staveb si uchovalo svůj původní hospodářský vzhled (stodoly), celkový výraz zástavby v sídle však poznamenaly hojné rekonstrukční zásahy (přestavby) a také poválečná výstavba městského typu (vily). Zástavbu doplňují dvě menší nádrže, z nichž větší výše položená je protékána drobným levostranným přítokem Brodce. Poblíž menší nádrže stojí udržovaná kaple. Ve střední části Křížova se nachází menší rybník. Při východním okraji v kontaktu se zástavbou stojí účelový zemědělský objekt (zastřešený sedlovou střechou, resp. v kombinaci se střechou valbovou). Výrazněji působí obdobný izolovaný objekt zemědělské výroby v severovýchodní části sídla. Dominantním prvkem zástavby pak je výrobní areál společnosti Motoron v severozápadní části sídla tvořený větším počtem budov. Jeho projev v zástavbě sídla i v pohledech z extravilánu není díky jednotnému architektonickému provedení budov (hmota objektů, zastřešení, barevná úprava) konfliktní. Na levé straně potoka se nachází menší část Křížovská Lhota, rovněž s nesouvislou zástavbou. Tato část se vyznačuje jednotou v proporcích domů, architektonický výraz je naopak velmi diferencovaný –	

původní usedlosti doplnila mladší rodinná zástavba využívající často netradičních prvků. I zde byla vybudována menší nádrž.

V obou částech sídla se uplatňuje vzrostlá zeleň, nejvíce ve východní části Křížova v okolí vodních prvků. V okolí výrobních provozů hojnější zeleň schází.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), avšak při zachování její rozvolněnosti
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat hodnotnou sídelní zeleň
- Posílit vegetační složku v okolí výrobních provozů

obr. č. C.34: Křížov v pohledu z rozhledny na Velkém Blaníku

obr. č. C.35: Pohled ke Křížovu od cesty z Pravonína; v pozadí masív Velkého Blaníku a Holého vrchu

obr. č. C.36: Výrazově rozmanitý charakter zástavby ve východní části sídla

obr. č. C.37: Kaple ve východní části sídla

obr. č. C.39: Harmonicky působící skupina – usedlost podpořená hojnou vzrostlou zelení v sousedství

obr. č. C.38: Vyvážená kompozice usedlosti v mírném svahu; příznivě působí skladba hmot se zděnou bránou a příčně usazeným hospodářským objektem vůči hlavní stavbě; žádoucí stavební úpravy by rozhodně měly zachovat všechny hodnotné atributy (valbičku, přesah střechy nad dvorní pavláčkou, tvary a členění oken).

obr. č. C.40: U usedlosti se zachovalými prvky hospodářského objektu vyniká vysoká vjezdová brána s diagonálně skládanými latěmi

obr. č. C.41: Dvoupodlažní budova s valbovou střechou – příklad typologicky charakteristické stavby školy (bývalé)

obr. č. C.43: Hospodářský objekt ve východní části sídla s valbovou i sedlovou konstrukcí střechy; žádoucí se jeví výsadby před přístupovou cestou

obr. č. C.45: Můstek s křížkem přes Brodec oddělující Křížovskou Lhotu s esteticky příznivým působením

obr. č. C.42: Objekt rodinného domu (vily) bez předpokladů začlenění do původní zástavby

obr. č. C.44: Areál společnosti Motoron s jednotným provedením fasád a střech provozních objektů

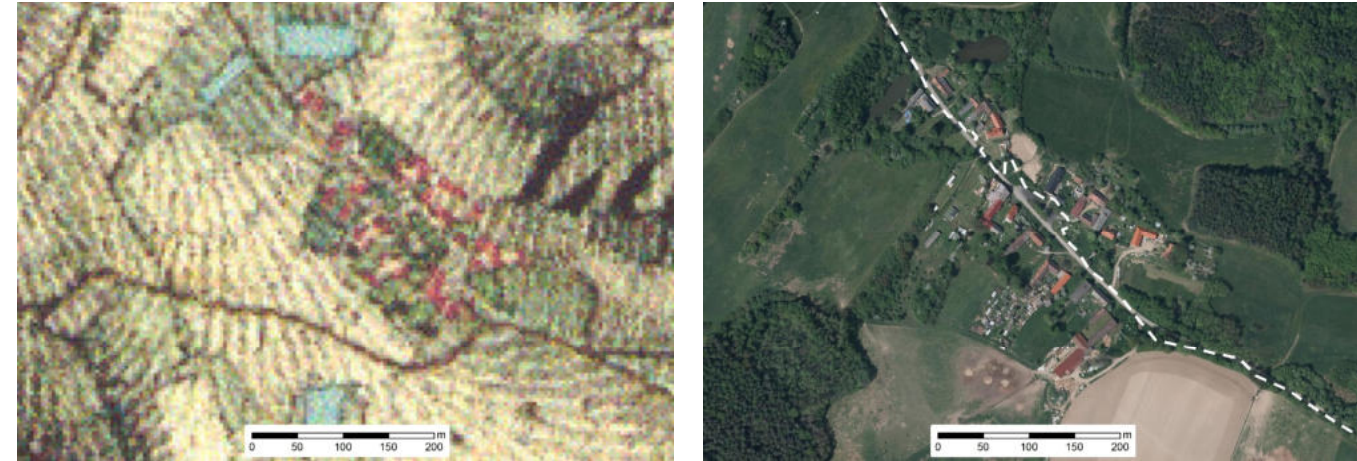

obr. č. C.46: V současné době k bydlení užívaná původní protáhlá usedlost a mladší rodinný dům s terasou ve štítové stěně

Sídlo	Laby				obec	Zvěstov			
					k. ú.	Laby			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.7	A	B	C	obyvatel	107	96	59	14
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	16	18	17	13

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Malé sídlo situované v mírném svahu – v pramenné oblasti drobného přítoku Bořkovického potoka, jež vymezuje ze severu Labská hůra, ze západu pak elevace Na Marjánce. Vizualní uplatnění sídla je malé, směrem po svahu limitované vzrostlou zelení (sady). Sídlem prochází po průjezdní komunikaci hranice CHKO (místní cesta z Roudného ke Smršťovu).	
Základní historické souvislosti:	
Zemědělsky založenou ves uvádí „Archiv český“ – o věnování klášteru „Lúňovice“ a vsi v okolí v roce 1420. V současné době slouží ves bydlení i rekreaci.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Zástavba několika usedlostí je rozmístěna po obou stranách protáhlé návsi v mírném svahu. Jedná se o štítově orientovaná stavení se zřetelným hospodářským charakterem. Výrazným prvkem jsou vjezdové brány, v jednom případě také průjezd v okapové stěně statku. V dolní části návsi je umístěna udržovaná kaplička se zvoničkou, výše nad ní stojí několik vzrostlých lip. V okrajových částech je přítomna hojná zeleň včetně sadů na dolním konci. Sídlo (hospodářské zázemí – stotoly) je v těsném vizuálním kontaktu s okolní krajinou – blízkými zalesněnými vrchy. Napomáhá k tomu i zatravněná návěs s rozmanitou zelení a rybníky při horním okraji sídla, rovněž s bohatou doprovodnou zelení. V posledních letech zde probíhají renovace usedlostí, při nichž se daří udržet tradiční výraz hospodářsky založeného sídla. Nepříznivým jevem je rozšíření novostaveb rekreačního typu v západní části, jež svým vzhledem zásadním způsobem kontrastují s charakterem tradiční hospodářské zástavby.	

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu připustit výjimečně v rámci zastavěného území (proluky), respektovat historickou parcelaci; nerozšiřovat zástavbu východně od průjezdní silnice; vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla
- Respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla, novou výstavbou nevstupovat do návěsního prostoru
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů; preferovat plaňkové oplocení
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Případnou novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu, půdorys i objektů)
- Zachovat hodnotnou sídelní a krajinotvornou zeleň (lípy na návsi, sady)
- Nerozšiřovat zástavbu novostaveb abstrahujících od historicky konstituovaného charakteru zástavby v sídle

obr. č. C.47: Návěs v pohledu z dolního konce

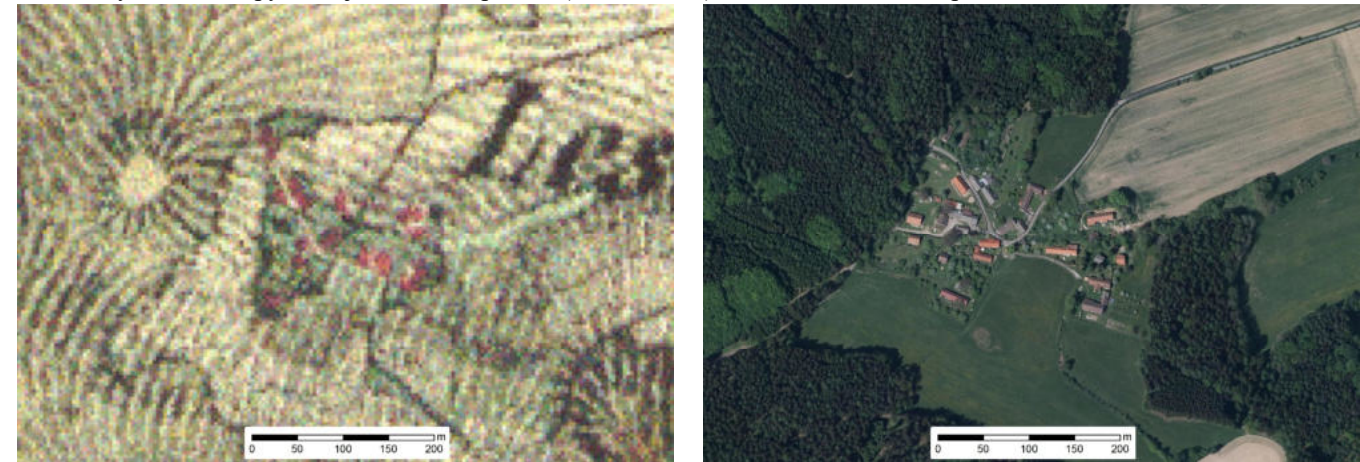

obr. č. C.48: Zdařilá, čerstvě provedená obnova usedlosti, při níž byly zachovány všechny hodnotné atributy stavby; poněkud sterilní výraz je možné po dokončení snadno vylepšit (zeleň v předzahrádce, okenní truhlíky, soška v meziokenní nise, apod.)

Sídlo	Lesáky				obec	Pravonín			
					k. ú.	Křížov pod Blaníkem			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.19	A	B	C	obyvatel	114	66	48	7
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	13	13	13	13

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší sídlo takřka zcela uzavřená uvnitř lesnatého svažitého terénu, resp. v severní části úzkého bezlesého pásu na jihovýchodních svazích Velkého Blaníku. I přes tuto polohu se sídlo vizuálně uplatňuje ze vzdálených pohledů – k severovýchodu ve směru toku drobné bezejmenné vodoteče napájející Brodec, která zde pramení.	
Základní historické souvislosti:	
Datovaná historie vsi se váže k roku 1762, kdy je uváděná jako součást Louňovické farnosti. Její vznik však zřejmě sahá dále do minulosti. V současnosti ves slouží především k rekreaci.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Drobné sídlo v bezprostředním kontaktu s blanickými lesy tvoří ucelená zástavba přízemních nepravidelně rozmístěných usedlostí. Protáhlá obdélná stavení se sedlovými střechami si ze značné části uchovávají svůj původní výraz. Několik novějších objektů má menší půdorys, v měřítku však nevybočuje. Dvě rekreační chaty v jižní části sídla ukryté v ovocných stromech harmonické působení sídla v lesy sevřeném prostoru výrazněji nenarušují. Na křižovatce bývalých cest stojí pod kaštanem menší kaple a kříž. Vzhledem k exponované pozici na okraji zástavby uvedený strom spoluformuje celkový projev sídla. Podobu sídla dotváří hojná vnitřní zeleň (sady), utvářející přechod mezi zástavbou a blízkými lesními okraji.	
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:	
- Nerozšiřovat stávající zástavbu, respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla - Zachovat hodnotnou sídelní zeleň - Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys objektů)	

- Vyloučit zásahy do okrajové lesní zeleně
- Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz

obr. č. C.50: Lesáky v pohledu ze silnice z Křížova do Pravonína; v levé části snímku Býkovická hůra, vpravo Malý Blaník

obr. č. C.51: Kaplička, křížek na sloupku pod kaštanem na křižovatce dřívějších cest

obr. č. C.53: Velmi harmonicky působící skupina na severním okraji sídla; vedle zachovalého hmotového uspořádání funguje barevně sladěné plaňkové oplocení, svislé bednění ve štítě a střešní krytina; za výměnu stojí pouze použité luxfery

obr. č. C.52: Renovovaná usedlost poblíž kapličky si udržuje původní proporce i přes boční přístavbu; okna v podkroví i na přístavku by však zasloužila lepší provedení

obr. č. C.54: Organicky začleněná protáhlá usedlost ve východní části sídla s plaňkovým plotem a předsazenou zelení

Sídlo	Libouň				obec	Zvěstov			
					k. ú.	Libouň			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.6	A	B	C	obyvatel	243	230	176	68
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	36	42	38	36

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Václava, zámek, dvě výklenkové kapličky, socha sv. Jana Nepomuckého

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo lokalizované na křižovatce cest při toku Strašického potoka v blízkosti jeho soutoku se Zvěstovským potokem. Vizuální uplatnění sídla je omezeno na terénní sníženinu obou vodních toků. Rozpoznatelné je rovněž z rozhledny na Velkém Blaníku. Sídlem prochází západní hranice CHKO (po silnici z Louňovic pod Blaníkem do Zvěstova).

Základní historické souvislosti:

Již ve druhé polovině 12. století zde stála románská rotunda a také byla založena ves. To se dělo v souvislosti s činností louňovického kláštera. V té době zde byla také postavena tvrz a k ní patřící poplužní dvůr. V místě středověkého dvorce byla v 17. Století postaven zámek, hospodářský dvůr a také pivovar. Ves slouží bydlení a rekreaci. V současné době je zde v provozu zemědělské družstvo, renovovaný zámek poskytuje komerční služby.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Historický střed sídla se nachází v blízkosti křižovatky cest (dnes silnice č. II/150) a místní cesty do Louňovic. Na nevysoké ostrožně stojí dominanta kostela sv. Václava (románská rotunda). V jejím okolí stojí původní hospodářská zástavba – přízemní usedlosti, jež však prošly často novodobými stavebními úpravami. Obdélná stavení zachovávající si původní výraz lze vidět níže pod kostelem při cestě do Zvěstova.

Přes hlavní průjezdní cestu stojí jako (prostorově dominantní) protipól zámecký areál (s hospodářskými budovami), jež dosud prodělává renovaci.

Od druhé poloviny se zástavba sídla rozšířila východním směrem podél cesty do Louňovic, čímž došlo ke spojení jádra se samotami východně od něj. Zástavba rozložená nesouvisle po obou stranách cesty je vzhledově nesourodá, tvoří ji kvalitně renovované původní usedlosti, mladší vilová zástavba i novodobé

adaptace. Při cestě do zemědělského areálu stojí udržovaná kaple, menší kaple se rovněž nachází na opačném konci při křižovatce, resp. odbočce do Roudného.

Vizuálně nejvýraznějším prvkem zástavby sídla je rozlehlý areál zemědělské velkovýroby v severovýchodní části. Areál tvoří několik účelových staveb, mezi nimiž vyniká robustní hmota betonového skladu sena bez minimálních estetických kvalit.

Zeleň v sídle se vyskytuje ve veřejném prostoru (okolí kostela) i v zahradách, v největší míře pak ve vazbě na vodní prvky, jichž se zde nachází rovněž hojnost. Při jižním okraji sídla se nachází rybník Strašík, největší vodní plocha v CHKO. Pod rybníkem stojí Strašický mlýn. Zahrady domů při místní cestě do Louňovic sahají až k jeho břehům. Soustava menších rybníků byla vybudována na drobném levostranném přítoku Strašického potoka na východním okraji sídla. Menší nádrž se nachází rovněž pod zámekem.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), preferovat východní část sídla (podél místní cesty do Louňovic)
- Zachovat pozici stávajících pozitivních dominant v zástavbě sídla i v pohledech z extravilánu – kostela sv. Václava a zámeckého areálu
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat stávající hodnotnou zeleň ve veřejném prostoru a při vodních tocích a nádržích

obr. č. C.55: Libouň v nadhledu ze silnice od Veliše (Louňovic)

obr. č. C.56 a č. C.57: Kostel sv. Václava ohrazený hřbitovní zdí; na snímku vpravo pod kostelem památné lípy

obr. č. C.58 a č. C.59: Raně barokní zámek s pozdně renesančními prvky podstoupil po téměř naprosté devastaci postupnou obnovu areálu i s hospodářskými stavbami (hotel, penzion); Opět vyniká jeho poloha nad vodní plochou a stal se důstojnou dominantou sídla

obr. č. C.60: Živě působící obdélná usedlost v západní části sídla se začleněnou hospodářskou částí (stodolou) ve své hmotě

obr. č. C.61: Hmotově i výrazově neuspořádaná kompozice různorodých staveb a přístaveb v blízkosti kostela; doporučená obnova by měla respektovat stávající skladbu; výrazně prospěje i členění parteru.

obr. č. C.62: Výklenková kaple u odbočky do zemědělského areálu v

obr. č. C.64: Jeden z celkem zdařilých příkladů obnovy venkovského stavení v původní zástavbě ve východní části sídla; vhodně byla zvýrazněna lineární průběžná zed'

obr. č. C.63: Dvojice obdélných hmot spojená klenutou bránou si po renovaci uchovává původní proporce

obr. č. C.65: Rekonstrukce původní usedlosti ve východní části sídla výrazově odpovídá městskému prostředí

obr. č. C.66: Pohled k jádrové části sídla jeho z východní části; dominantní prvek ve výhledu tvoří výrobní areál

Sídlo	Louňovice pod Blaníkem				obec	Louňovice pod Blaníkem			
					k. ú.	Louňovice pod Blaníkem			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.15/A.8	A	B	C	obyvatel	908	640	491	587
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	118	141	139	232

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zámek, klášter (zbytky klášterní zdi, zřícenina a archeologické stopy), kostel Nanebevzetí P. Marie, kaple sv. Máří Magdalény (zřícenina), výklenková kaplička se sochou sv. Prokopa, socha sv. Jana Nepomuckého, sýpka (pod č. p. 95), měšťanské domy č. p. 49 a č. p. 95, venkovský dům č. p. 18, výšinné opevněné sídliště (hradiště Velký Blaník, archeologické stopy), výšinné opevněné sídliště (hradiště Malý Blaník, archeologické stopy)
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Větší sídlo rozložené téměř v celém rozsahu na pravostranných svazích Blanice, jež dále stoupají do masívů obou Blaníků. Prostor, v němž dochází k vizuálnímu uplatnění sídla, je ohraničeno terénními předělý – horizonty nad údolím Blanice. Z jihu vymezen tento prostor elevacemi Bělčí hory (pravý břeh), Labské hůrky (levý břeh), ze severu pak jihovýchodními svahy Hřívý.	
Základní historické souvislosti:	
Doložené doklady osídlení spadají do starší doby železné (Keltské osídlení). Na vrcholu Velkého Blaníku bylo vybudováno keltské hradiště o rozměrech 125 x 175 metrů. Roku 1149 byl založen želvským opatem Gotšalkem na území dnešních Louňovic pod Blaníkem ženský premonstrátský klášter jako protějšek mužského premonstrátského kláštera na Želivi. V roce 1420 byl klášter Husity vypálen. Zdejší zámek je uváděn k roku 1652 na místě někdejší renesanční tvrzi. Jeho barokní úprava proběhla roku 1675. V současné době městy Louňovice reprezentují lokální centrum a vyhledávanou turistickou destinaci. Funguje zde zemědělská výroba. V aktuálním čase dochází rovněž k rozšiřování obytné zástavby.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Zástavba městyse se vyznačuje výraznou vnitřní diferenciací prolínající původní venkovskou zástavbu a pozdější zástavbu, jež se blíží městskému charakteru.	

Centrální prostor tvoří mírně svažité náměstí s ústředními dominantami sídla – původně gotickým, barokně přestavěným kostelem Nanebevzetí Panny Marie v horní části včetně tří chráněných lip, zámek v dolní části a také rozlehlý areál statku (dvora). Výraznými prvky zde jsou také novodobé objekty pohostinství a prodejny smíšeného zboží, zastřešené sedlovými střechami, jež při střídém architektonickém výraz nevybočují z měřítka okolní zástavby. Historický střed doplňuje zástavba navazující na centrální prostor především z jihu a z východu.

V okrajových částech sídla (jihovýchod, severozápad) se zástavba vyznačuje viditelně pozdějším dobou vzniku, reprezentovaná rodinnou zástavbou včetně městských vil, řadovkami, bytovými domy se sedlovým zastřešením s vytvořenou uliční sítí. Výrazným prvkem je školní areál v jižní části sídla. V menších enklávách se zástavba rozšířila i na levý břeh Blanice (zahrádkářské osady). Na jižním okraji sídla jsou aktuálně stavěny rodinné domy respektující měřítko okolní zástavby.

Odděleně od sídla se nachází rozlehlý areál zemědělské velkovýroby – na příjezdu do sídla po hlavní silnici od jihu.

Zeleň je vázána především na vodní prvky (malé pravostranné přítoky Blanice, menší nádrže), v okrajových částech sídla – u mladší zástavby místy absentuje.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby, při výstavbě preferovat jižní část sídla – mezi jižním okrajem zástavby sídla a zemědělským areálem
- Zachovat pozici a projev esteticky hodnotné zástavby v centra sídla včetně zeleně, nesnižovat dominantní pozici kostela Nanebevzetí Panny Marie a zámku
- Nerozšiřovat zástavbu v enklávách mimo zastavěné území sídla (zahrádkářské a chatové osady)
- Nerozšiřovat zástavbu do nivy Blanice
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Doplnit zeleň v okrajových částech sídla (jih, jihovýchod)

obr. č. C.67: Louňovice v pohledu z rozhledny na Velkém Blaníku

obr. č. C.68: Louňovice v pohledu z vrcholu Hrabíně (od východu); v pozadí Velký a Malý Blaník

obr. č. C.69: Kostel Nanebevzetí P. Marie s výraznou druhově rozmanitou zelení ve svém okolí

obr. č. C.71: Velký areál statku na dolní straně náměstí s charakteristickou bosáží, rytmickým členěním fasády a barevným kontrastem cihelného zdiva se zdobnými prvky; hlavní budova prošla nedávnou rekonstrukcí

obr. č. C.70: Dominanta zámku v pohledu z náměstí

obr. č. C.72: Pivovarské sklepení s hodnotnými kamennými štíty; v jeho zdi je uložen původně vybraný kámen pro základny Národního divadla.

obr. č. C.73: Usedlost střídmeho výrazu u menší nádrže ve východní části sídla

obr. č. C.75: Rodinné domy postavené v nedávné době respektují základní zvyklosti venkovské zástavby (obdélný půdorys, sedlová střecha, orientace vůči cestě)

obr. č. C.77: Školní areál v jižní části sídla s vhodně provedeným živým zbarvením fasád

obr. č. C.74: Poválečná rodinná zástavba v jihovýchodní části sídla s vytvořenou uliční sítí

obr. č. C.76: Konstruktivistická třípodlažní hmota administrativního objektu městského typu (Podblanicko a. s.) se v celkovém obrazu zástavby sídla výrazněji neuplatňuje

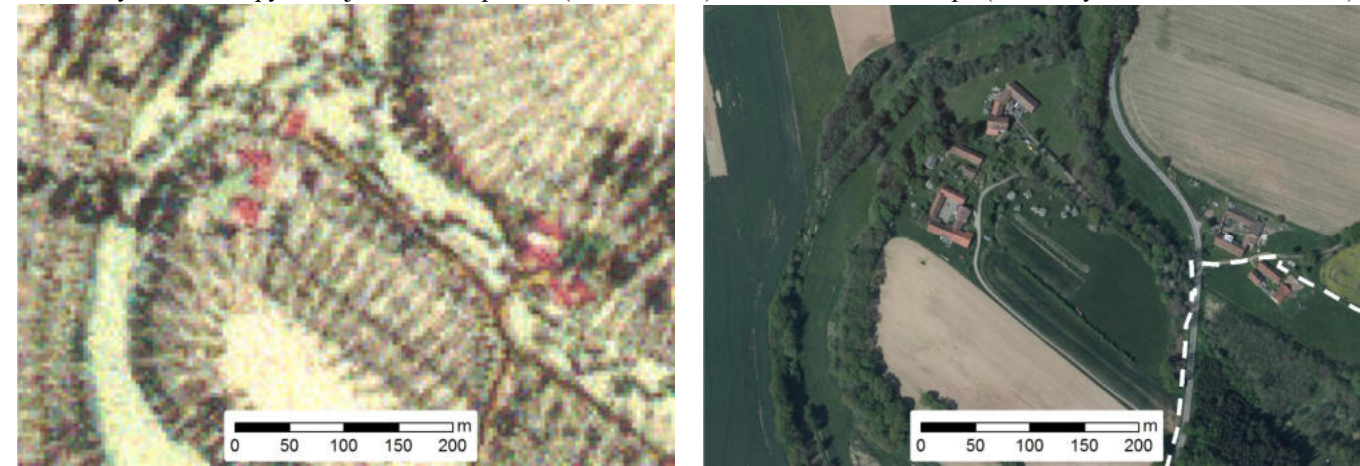

obr. č. C.78: Areál zemědělské výroby v jižní části sídla odclouňuje pás topolů slabě i ve vegetačním období

Sídlo	Mraviště				obec	Načeradec			
					k. ú.	Načeradec			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.19	A	B	C	obyvatel	-	-	-	-
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	-	-	-

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Drobné sídlo čítající 3 usedlosti je lokalizováno na soutoku Brodce a Volaveckého potoka. Vizuální uplatnění sídla je nízké, limitované kromě údolí polohy také hojnou zelení.	
Základní historické souvislosti:	
Sídlo je zmiňováno	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Zástavba je tvořena třemi usedlostmi zachovalého uspořádání, jež jsou postaveny ve svahu nad sebou na pravém břehu Brodce. Nejníže se nachází bývalý mlýn, nad ním nejvíce zchovalá usedlost dvou přízemních hmot spojených vjezdovou bránou. Nejvýše pak stojí větší hmota uzavřeného statku s viditelnými pozdějšími úpravami. Charakter sídla dotváří bohatá vzrostlá zeleň nejčastěji ve vazbě na vodní toky. V blízkých pohledech se uplatňují také okrasné dřeviny.	
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:	
- Nerozšiřovat stávající zástavbu, respektovat stabilizovaný malý plošný rozsah zástavby - Zachovat blízkou potoční zeleň - Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys objektů) - Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz	

obr. č. C.79: Pohled na sídlo od jihovýchodu; v pozadí Velký Blaník

obr. č. C.80: Areál bývalého mlýna v nejnižší části sídla se nevyhnul dostavbám; skladba hmot působí dosud zachovale

obr. č. C.81: Prostřední usedlost jednoduchého uspořádání; zdařilého výrazu bylo dosaženo i díky kvalitní obnově

Sídlo	Mrkvová Lhota				obec	Louňovice pod Blaníkem			
					k. ú.	Světlá pod Blaníkem			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	D.13	A	B	C	obyvatel	31	24	-	5
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	4	4	-	4

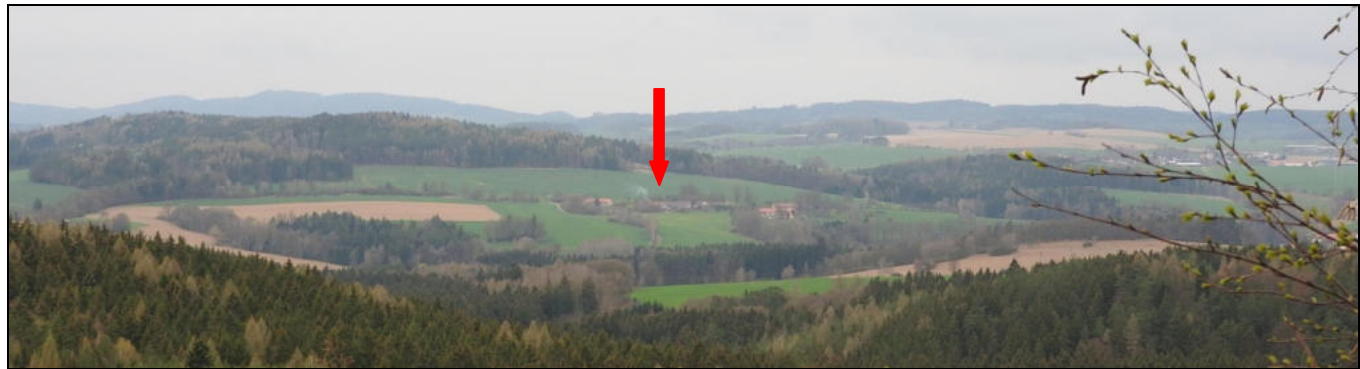
Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Drobné sídlo lokalizované v krajinářsky velmi hodnotném prostoru – ve vyšších partiích v údolí Blanice na severovýchodních svazích Hřívý. Vizuální uplatnění nastává v odlesněných částech údolí Blanice a také z některých vzdálených výhledových bodů – otevřených poloh na blanickém hřebenu včetně rozhledny na Velkém Blaníku.	
Základní historické souvislosti:	
Víska je uváděna v 18. století v soupisu vsí Louňovické farnosti. V současnosti slouží rekreaci a bydlení.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Sídlo čítající usedlosti, jež jsou umístěny při východní (spodní) straně místní cesty ze Světlé do Ostrova a Veliše (křižovatka za posledním stavením). V severojižním směru protaženou zástavbu tvoří 4 usedlosti včetně hospodářského zázemí celkově zachovalého výrazu. Územní rozsah i uspořádání zástavby přetrvává dlouhodobě. Sídlo doprovází hojná zeleň po obou stranách (u cesty i při spodním okraji). Před usedlostí na severním okraji vynikají 3 vysoké lípy.	

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:
- Nerozšiřovat stávající zástavbu, respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla - Zachovat hodnotnou krajinotvornou zeleň v sídle - Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys objektů) - Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz

obr. č. C.82: Pohled z horní hrany Křížovského lomu k západu; Mrkvová Lhota označena červenou šipkou (pozn.)

obr. č. C.83: Harmonicky v terénu usazená usedlost na severním okraji sídla s předsazenou trojicí lip

obr. č. C.84: Proporčně vyvážený soubor hmot hospodářské usedlosti na jižním okraji sídla; netypickým prvkem jsou luxfery v okenních otvorech

Sídlo	Načeradec				obec	Načeradec			
					k. ú.	Načeradec			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.18	A	B	C	obyvatel	1 701	1 191	884	598
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	217	214	227	261

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ano – městská památková zóna
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Petra a Pavla, zámek, kaple, křížová cesta, židovský hřbitov, radnice se zvonici, socha sv. Jana Nepomuckého, venkovské usedlosti č. p. 5, č. p. 6 a č. p. 13 (vše vně CHKO)
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Větší sídlo situované z většiny na levostranných svazích nad tokem Brodce s historickou částí umístěnou v nejvyšší části ostrohu. Dominanta kostela sv. Petra a Pavla s blokem střech klesajících do údolí Brodce tvoří vizuálně výrazný prvek uplatňující se v četných scénériích, včetně dálkových výhledů především z jižních, západních a severních směrů. Sídlem prochází hranice CHKO, přičemž do CHKO sídlo zasahuje pouze částí své zástavby na severozápadě.	
Základní historické souvislosti:	
Jednu z nejstarších obcí na Podblanicku založil vladyka Načerát, jenž je připomínán již roku 1126. Románská část kostela sv. Petra a Pavla je asi z r. 1120 a první písemná zpráva o chrámu se nachází v kronice kláštera Želivského z roku 1184. První zmínka o Načeradci jako o městečku pochází z roku 1362, roku 1434 je již doloženo jako městečko tržní. Bývalá středisková obec si uchovává městský charakter, funguje zde průmysl (strojírna), zemědělská výroba, služby, škola.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Jádrová část sídla se vyznačuje zachovalým rázem středověkého tržního městečka. Vcelku prostornému náměstí vévodí věž kostela sv. Petra a Pavla s vysokou střechou chrámové lodi. V jeho blízkosti se výrazně projevuje patrový barokně přestavěný objekt radnice s mansardovou střechou a zvonici přistavěný k reliktu bývalé tvrzi. Větší část východní strany náměstí formuje fasáda patrové budovy zámku (dnes dětský domov), rovněž s mansardovou střechou. Za budovou zámku je plocha zámeckého parku. Mezi dominantami kostela a zámku byla umístěna novodobá budova služeb na členitém půdorysu s kontrastním barevným provedením fasád využívající rovněž mansardové střešní konstrukce. Fronta měšťanským domů na západní straně náměstí tvoří zároveň hranici CHKO. Zástavba od ní k západu klesá k toku Brodce. Tvoří ji především původní usedlosti s charakteristickými sedlovými	

střechami respektující uliční čáru. Podobná zástavba směřuje od centrálního prostoru k jihu k části Olešná. Výrazným znakem zástavby tvoří zahrady či sady na západních svazích.

Níže v údolí, resp. na protějším břehu v blízkosti rybníka byl vybudován průmyslový provoz čítající několik výrobních objektů. Díky své neexponované poloze i přes přítomnost vertikál komína a jiných účelových staveb zásadněji nepoškozuje projev sídla mimo zastavěné území.

Ve východní části sídla se rozrostla mladší zástavba rodinných i bytových domů (valbově zastřešených). Ve směru k centru tuto část uzavírá objekt školy.

Severovýchodní část vyplňuje rozlehlý areál zemědělské velkovýroby s řadou účelových objektů, jenž se projevuje zřetelně v pohledech ze severních směrů.

Kromě uvedeného se v sídle uplatňuje i další zeleň (zahrady, okolí vodních prvků).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Důsledně chránit jedinečné působení exponované části zástavby s dominantou kostela v krajinné scéně
- Zachovat kompaktní projev zástavby (barevnost, konstrukce střech) na západních svazích Brodce
- Zachovat pozici a projev esteticky hodnotné zástavby v centra sídla včetně zeleně (parku), nesnižovat pozici kostela Nanebevzetí Panny Marie a zámku
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby, při výstavbě preferovat východní část sídla – při jižní straně silnice do Horní Lhoty
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Doplnit zeleň v okolí výrobního areálu v severovýchodní části sídla – na přechodu do volné krajiny

obr. č. C.85: Načeradec v pohledu od kapličky při silnici do Mladé Vožice (od jihu)

obr. č. C.86: Načeradec v pohledu od silnice do Louňovic (od severozápadu)

obr. č. C.87: Severní část náměstí s měšťanskými domy, radnicí a kostelem sv. Petra a Pavla

obr. č. C.88: Kostel sv. Petra a Pavla a

obr. č. C.89: Protáhlé průčelí zámku na východní straně návsi

obr. č. C.90: Relikt bývalé tvrze s přičleněnou budovou radnice

obr. č. C.91: Nová stavba se svou hmotou i členitou mansardovou střechou snaží přizpůsobit historickým reprezentativním budovám v regionu; v prostoru mezi kostelem a zámkem je však její působení sporné

obr. č. C.92: Dobře zachovalá usedlost úhlové dispozice ve spodní části sídla u toku Brodce (v rámci CHKO) s plaňkovým oplocením

obr. č. C.93: Zástavba usedlostí v poměrně svažitém terénu (terasy Brodce) respektuje uliční čáru; skupina si po pozdějších úpravách zachovala hmotové uspořádání

obr. č. C.94: Severní část výrobního areálu (strojíren) u rybníka (v CHKO); horizontální linii zástavby zastřešené sedlovými střechami zjemňuje barevné rytizování fasády

obr. č. C.95: Jižní část výrobního areálu strojíren má již industriálnější charakter; díky své poloze v nejnížší části území se v širším krajinném rámci silněji neprojevuje

obr. č. C.96: Starší zástavba na přechodu nivy a terasách Brodce (západní svahy pod historickým jádrem) s ovocnou zelení v zahradách u potoka

obr. č. C.97: Načeradec v pohledu v pohledu z místní cesty od Pravonína (od severovýchodu)

Sídlo	Ostrov				obec	Ostrov			
					k. ú.	Ostrov u Veliše			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.3	A	B	C	obyvatel	211	183	150	58
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	27	41	42	37

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Sídlo rozložené po obou březích Blanice v severní části CHKO. Vizuální uplatnění sídla nastává i z větších vzdáleností (z cesty od Světlé do Mrkvové Lhoty) či z rozhledny na Velkém Blaníku, nikoliv však v celém rozsahu. Sídlem prochází severní hranice CHKO, která sleduje místní cestu od Veliše, poté silnici do Vlašimi a následně místní cestu do Kondrace.	
Základní historické souvislosti:	
Historie obce sahá až do roku 1272. Název obce Ostrov je patrně odvozen od rybníků, které ji obklopovaly. Prvně je obec zmiňována roku 1411. Stávaly zde zřejmě dvě tvrze. Od roku 1992 je obec samostatná (oddělením od Veliše). V současnosti slouží bydlení, rekreaci, je zde provozován chov koní.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Zástavba sídla je rozložena po obou březích řeky, přičemž však nejnižší niva (především pravostranná) toku zůstala nezastavěna. Na levém břehu řeky se rozkládá starší část sídla. V blízkosti mostu stojí udržovaná kaple se zvoničkou. Zástavba zde vystupuje do vyšších partií údolí (tarásky). Na západní straně se vyskytuje hospodářská zástavba uzavřených či téměř uzavřených statků. Ve východní části je patrný vliv pozdějších renovací, stojí zde objekty s konstrukcí neodpovídající starší zástavbě. Dominantním prvkem celé zástavby je adaptovaný statek výše nad řekou na severovýchodním konci sídla (Farma Blaník). Na pravém břehu řeky se nachází mladší zástavba vesměs přízemních usedlostí s převažující štítovou orientací, jež vyplňují širší nivu (zahrady k toku). I přes patrné renovace má tato část převažující jednotný výraz, který významněji nenarušuje větší hmota hřebčína pod svahem. Na tok Blanice je vázána hodnotná příbřežní zeleň. Hojně se vyskytují rovněž vzrostlé stromy na okraji luk v nivě a v blízkosti zástavby	

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Udržet nezastavěnost pravobřežní nivy toku
- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), preferovat pravobřežní část sídla – při místní silnici
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Zachovat hodnotnou sídelní zeleň, vyloučit zásahy do zeleně podél toku Blanice i jejího řečiště
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)

obr. č. C.98: Zástavba na levém břehu Blanice; v levé části snímku za mostem kaple (pozn.)

obr. č. C.99: Pohled přes tok Blanice na pravobřežní část sídla; celkový obraz sídla spoluformuje zeleň v nivě toku
obr. č. C.100: Kaple se zvoničkou u mostu na křižovatce cest

obr. č. C.101: Kvalitně renovovaná usedlost se s výraznou zdí vjezdu, předzahrádkou oplocenou nízkým plaňkovým plotem a vysokým solitérem

obr. č. C.103: Zajímavá chalupa s poutavým výtvarně řešeným krovem v horní části štítu a meziokenní nika

obr. č. C.105 a obr. č. C.106: Farma Blaník – velký statek adaptovaný pro rekreaci; obnova areálu byla provedena ohleduplně ke krajině i k hodnotám staveb

obr. č. C.102: Vstupní část statku tvořeného skupinou obdélných hmot se sedlovou střechou v izolované pozici mezi dvěma menšími levostrannými přítoky Blanice se zařízlými údolími v západní části sídla

obr. č. C.104: Protáhlá velmi kompaktní usedlost ve vyvýšené poloze v jihovýchodním okraji sídla

obr. č. C.107: Výrazný patrový objekt na terase Blanice příliš nekoresponduje s tradičním pojetím venkovské zástavby

obr. č. C.108: Hospodářská zástavba pro ustájení koní pod jižními svahy nepůsobí v oddělené pozici od zástavby sídla výrazněji rušivě

obr. č. C.109: Pohled do údolí Blanice z místní cesty do Kondrace; vpravo od středu snímku Farma Blaník (pozn.)

Sídlo	Rejkovice				obec	Louňovice pod Blaníkem			
					k. ú.	Býkovice u Louňovic			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.16	A	B	C	obyvatel	45	35	24	8
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	6	6	6	6

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší sídlo lokalizované při cestě z Hrajovic do Býkovic, v pramenné oblasti drobného levostranného přítoku Pravětického potoka. Vizualní uplatnění sídla nastává níž do údolí Pravětického potoka, omezuje jej však hojná zeleň v jižním předpolí sídla.	
Základní historické souvislosti:	
Zemědělská ves je zmiňována jako Rajkovice v „Archivu českém“ o věnování klášteru „Lůňovice“ a vsí v okolí v roce 1420. V současnosti ves slouží bydlení a rekreaci.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Zástavba několika usedlostí si uchovává historické uspořádání. Tvoří ji přízemní avšak robustní hmoty, z nichž největší se nachází v dolní části sídla. Zde se nachází několik štítů včetně vysoké vjezdové brány s radiálně skládanými latěmi. V jejich předpolí stojí atypická sloupová zvonice. Pod sídlem je menší nádrž obklopená hojnou zelení, která se však vyskytuje i na ostatních okrajích sídla.	
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:	
- Nerozšiřovat historicky konstituovanou kompaktní zástavbu hospodářských usedlostí, respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla - Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys objektů) - Zachovat projev krajiny v zeleni v okrajových částech sídla (sady), udržet vegetační doprovod rybníka - Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz	

obr. č. C.110: Pohled na Rejkovice z cesty od Hrajovic

obr. č. C.111: Sloupová zvonice v dolní části sídla

obr. č. C.112: Mezi štíty jednotlivých hmot upoutá vysoká vjezdová brána
obr. č. C.113: Neokázale působící venkovská usedlost; jednoduché hmoty bez zdobných detailů tvoří harmonický celek v prostředí sídla

Sídlo	Roudný				obec	Zvěstov			
					k. ú.	Bořkovice			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.7	A	B	C	obyvatel	-	53	-	87
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	-	12	-	14

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší sídlo s nesouvislou zástavbou situované při okraji lesního celku u místní cesty z Libouně do Bořkovic či Labů, resp. k bývalému areálu dolu Roudný. K vizuálnímu uplatnění sídla do širšího okolí nedochází. Sídlem prochází hranice CHKO (jihozápadní cíp), větší část zástavby sídla se nachází vně jejích hranic.	
Základní historické souvislosti:	
Větší část stávající zástavby pochází až z 20. století (po roce 1913). Sídlo představuje bývalou hornickou kolonii – těžby, jež zde probíhala již ve druhé polovině 14. století. V současné době sídlo slouží převážně bydlení, částečně také rekreaci.	

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo se svým charakterem vymyká běžné podobě venkovského osídlení Podblanicka, resp. venkovského osídlení obecně. Do CHKO zasahuje sídlo zástavbou vysokých patrových bytových domů zastřešených sedlovými či valbovými střechami. Tuto zástavbu doplňuje několik dalších objektů rodinného bydlení.

Jižně (vně CHKO) se nachází v autobusové zastávky rozmanitá zástavba obytných i účelových staveb bez původního využití, dále k jihovýchodu pod vrcholem Roudného stojí areál bývalého ředitelství dolu.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Málo početnou novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na stávající zástavbu – při východní straně průjezdní silnice naproti stávajícím bytovým domům
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně (vytvořit plynulý přechod sídla do volné krajiny)
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Vyloučit zásahy do okrajové lesní zeleně

obr. č. C.114 a č. C.115: Výrazná stavba s členitou střechou a barevně členěnou fasádou spojená s hospodářským objektem; vhodnější by bylo užití členěných oken

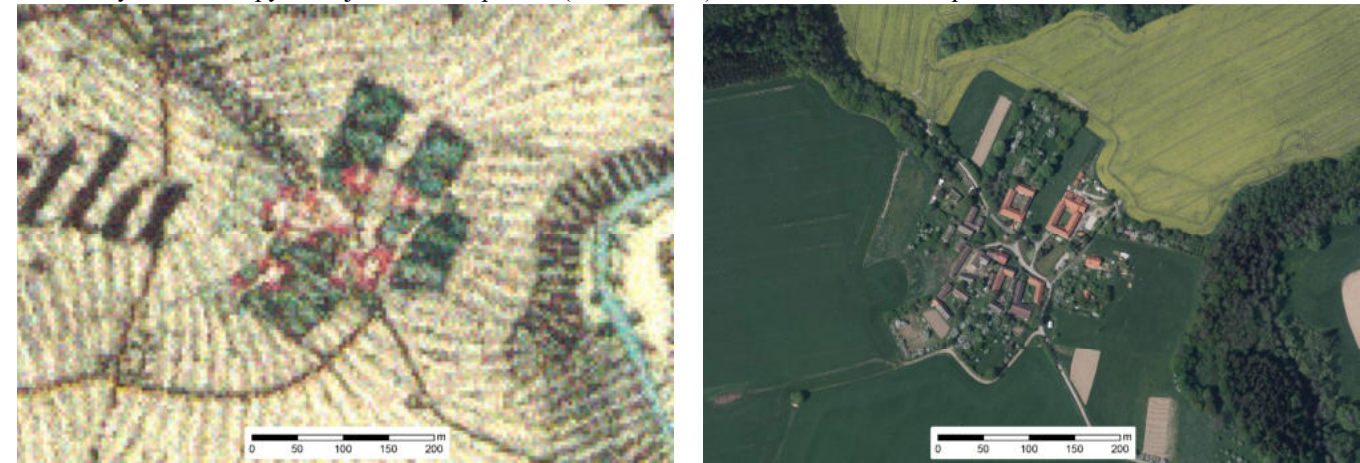

obr. č. C.116 a č. C.117: Skupina domů sloužících v období těžby zlata pro potřeby hornického ubytování. Jednoduché přiměřené velké tvary se sedlovými střechami zapadají do kontextu sídla

Sídlo	Světlá				obec	Louňovice pod Blaníkem			
					k. ú.	Světlá pod Blaníkem			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.5	A	B	C	obyvatel	70	53	81	9
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	10	10	14	9

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Menší kompaktní sídlo nacházející na levostranných svazích údolí Blanice, resp. na jihovýchodních svazích Hřívý. Vizuální uplatnění sídla nastává, kromě blízkého okolí, z výše položených otevřených partií na protější straně údolí včetně rozhledny na Velkém Blaníku.	
Základní historické souvislosti:	
V roce 1502 je ves uváděna jako součást majetku louňovického kláštera. V současné době slouží ves bydlení a rekreaci.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Zástavbu sídla v mírném svahu tvoří usedlosti včetně uzavřených statků rozložené okolo menší návsi. Objekty si uchovaly původní hmotové členění, urbanistická struktura byla doplněna o pár drobných rekreačních objektů na východní straně. Na návsi stojí pod lipami kaple se zvoničkou. Výrazným prvkem je v nedávné době renovovaný statek sloužící ke komerční rekreaci. Sídlo prakticky po celém obvodu doprovází zeleň listnáčů a ovocných dřevin.	
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:	
- Nerozšiřovat historicky konstituovanou kompaktní zástavbu hospodářských usedlostí, respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla; zabránit výstavbě rekreačních objektů neodpovídajícího měřítka - Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys objektů) - Zachovat bohatou sídelní a krajínotvornou zeleň – uvnitř i v okrajových částech (sady) - Pro případnou zamýšlenou výstavbu zpracovat v projekční fázi kauzální posouzení vlivu na krajinný ráz	

obr. č. C.118: Světlá v pohledu od parkoviště v místě výchozích cest na Velký i Malý Blaník východně od Louňovic

obr. č. C.119: Harmonické usazení sídla s bohatou zelení v pohledu z vyšších poloh na svazích Hřívý (od západu); v pozadí Velký a Malý Blaník

obr. č. C.121: Příznivě působící čisté tvary kontrastních nečleněných ploch u obnovené vesnické usedlosti ve vstupní části sídla (cesta od hlavní silnice); celkový dojem podporují vzrostlé listnáče

obr. č. C.120: Kaplička na návsi

obr. č. C.122: K rekreaci adaptovaný statek na severní straně návsi; zachována původní hmotová skladba, valbové zastřešení, tvary oken, vrata, barevnost; změnu funkce signalizuje zahrada se zakrytým bazénem a zřejmě nepůvodní oplocení

Sídlo	Veliš				obec	Veliš			
					k. ú.	Veliš			
OKR	A	Podblanicko			ČSÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.1	A	B	C	obyvatel	306	251	228	183
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	domů	40	51	53	64

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1836 – 1852) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Josefa
Pozice sídla v širším krajinném rámci:	
Sídlo situované z větší části do mělké údolní sníženiny bezejmenného pravostranného přítoku Velišského potoka, který v blízkosti obce pramení. Do CHKO zasahuje sídlo svojí jižní částí nacházející se ve vyvýšené poloze s dominantou kostela (severní svahy mírné elevace Vrch). Vizuální uplatnění sídla nastává v blízkém okolí, v dálkových pohledech se vizuálně neuplatňuje. Rozpoznat jej lze v široké krajinné scéně viditelné z rozhledny na vrchu Velký Blaník.	
Základní historické souvislosti:	
První oficiální písemná zmínka o Veliši pochází z poloviny 14. století (v archivu veden jako „Pán na Veliši“ Jan Očko z Vlašimi), z jiných zdrojů (kronika obce z počátku 20. století) uvádí záznam z místní fary o stavbě kostela sv. Josefa již z poloviny 13. století. Zemědělsky založená ves dnes slouží především bydlení, v provozu je areál zemědělské velkovýroby.	

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

V dílčí části zástavby zasahující do CHKO stojí dominanta barokního kostela sv. Josefa, jež je umístěna v exponované poloze výše nad mělkým údolím. V historickém jádru se nachází rovněž objekt fary a bývalé školy – budovy s mansardovou střechou, kde dnes sídlí obecní úřad a je provozováno pohostinství. Niže pod kostelem stojí několik původních usedlostí, jež prošly pozdějšími renovacemi. Hranice CHKO zde sleduje od Libouně či Louňovic (od křižovatky pokračuje dále k východu po místní cestě do Ostrova). Zástavbu při této cest tvoří mladší rodinné domy na úzkých parcelách průměrné kvality, v posledním období rozšířené při západním okraji o novostavby katalogového typu.

V severní část sídla je zástavba rozložená na půdorysu okrouhlice s dochovaným dispozičním uspořádáním a menším rybníkem ve východní části. Štítově orientované usedlosti s vjezdovými branami a sedlovými střechami si udržují obvyklé měřítko, i zde jsou však patrné pozdější rekonstrukční zásahy. Esteticky příznivě působí domy na jižní straně okrouhlice s volnějším uspořádáním, stojí však místy v těsném kontaktu s mladšími objekty abstrahujícími od zvyklostí venkovské zástavby. Nerušivě naopak působí prodejna potravin se sedlovou střechou.

Zástavbu na severní straně uzavírají dvoupatrové bytovky se sedlovým zastřešením a zemědělský areál uplatňující se při příjezdu do sídla od Vlašimi. Úcelová výrobní zástavba se rovněž nachází na východním okraji sídla.

Sídlo se vyznačuje hojnou zelení, především v zahradách (západní okraj), absentuje naopak v okolí účelových areálů (východní okraj). Bohaté zastoupení dřevin je i ve vnitřní části sídla, a to rozmanité druhé skladby.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zachovat pozici a projev esteticky hodnotné zástavby v historické části sídla, nesnižovat dominantní pozici kostela sv. Josefa vůči okolní zástavbě i ve výhledech z volné krajiny
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky v severní části sídla naproti zemědělskému areálu či při severní straně silnice od Libouně po stávající okraj zástavby na jihozápadním okraji)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Zachovat hodnotnou sídelní krajínotvornou zeleň, zejména v západní části sídla
- Doplnit zeleň na obvodu účelových areálů zemědělské výroby (zejména východní strana)

obr. č. C.123: Veliš s dominantou kostela sv. Josefa v pohledu od jihozápadu

obr. č. C.124: Dominanta kostela sv. Josefa s cibukou ve vrcholové části obklopená hřbitovní zdí

obr. č. C.126: Výklenková kaplička v horní části návsi; umístění zastávky a mobiliáře v těsné blízkosti nepůsobí zcela harmonicky

obr. č. C.128: Skupina hmotově podobných staveb; příznivé je původní uspořádání s jednotnou orientací štítů a vrat veřejného prostoru návsi; rušivé jsou naopak některé pozdější úpravy – výměna trojdílných oken, fasáda s barevnými okenními pruhy, asymetrická přístavba

obr. č. C.125: Budova bývalé školy s mansardovou střechou pod kostelem

obr. č. C.127: Pomník obětem obou světových válek

obr. č. C.129: Harmonická kompozice skladby jakoby donáhodně uskupených hmot; příznivě působí užití hmot jednoduchých tvarů, umírněná barevnost, užití přírodních materiálů a vhodné krajinné začlenění; autentičnost dotváří i charakter zahrad s původními dřevinami

obr. č. C.130: Rodinná zástavba při cestě do Libouně

obr. č. C.132: Zemědělský areál ve vstupní části sídla – na příjezdu od Vlašimi

obr. č. C.134: Návesní prostor v pohledu ze severního břehu vodní nádrže

obr. č. C.131: Typové novostavby rodinných domů při cestě do Libouně

obr. č. C.133: Výrobní areál při východním okraji sídla (vstupní část)

Použité informační zdroje:

Literatura:

- Brychtová, J. (1998): CHKO Blaník; Hodnocení území CHKO z hlediska krajinného rázu, AOPK ČR, Praha.
- Brychtová, J. (2006): CHKO Poodří; Vyhodnocení sídel z hlediska krajinného rázu, AOPK ČR, Praha.
- Bukáček, R., Matějka, P. (1997): Hodnocení krajinného rázu v CHKO ČR, Ochrana přírody, r. 85, č. 2.
- Culek, M. a kol. (1996): Biogeografické členění České republiky, Enigma, Praha
- Culek, M. a kol. (2005): Biogeografické členění České republiky II. díl, AOPK ČR, Praha.
- Demek, J. a kol. (1987): Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Academia, Praha.
- Forman, R. T. T., Godron M. (1993): Krajinná ekologie, Academia, Praha 1993 (český překlad)
- kol. (2007): Rozbory CHKO Blaník, AOPK ČR a Správa CHKO Blaník, Louňovice pod Blaníkem.
- Hertl, J. (1964): Blanická pověst. Její zdroje a proměny. Sborník vlastivědných prací z Podblanicka, 5: 121-154.
- Löw, J., Míchal, I. (2003): Krajinný ráz, Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy.
- Macura, V. (1990): Blaník a národní mýtus v 19. století; Sborník vlastivědných prací z Podblanicka. 30/2: 53-66.
- Muranský, S. (1977): Krajinářské hodnocení území, SČSZ, sv. 79.
- Petráň, J. a kol. (1985): Benešovsko Podblanicko. TEPS, Praha.
- Racková, L. (2001): Krajinou kolem Blaníka; Vlastivědný časopis, V. (XXVII.); ČSOP Vlašim, Muzeum okresu Benešov a Správa CHKO Blaník.
- Racková, L. (2006): Katalog sídel v CHKO Blaník.
- Rybařík, V. (1990): Kámen z Blaníku v základech Národního divadla v Praze. 30/2: 77-87.
- Vařeka, J., Frolec, V. (2007): Lidová architektura, encyklopedie; Grada Publishing, a. s., Praha.
- Vorel, I. a kol. (2004): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz, ČVUT, Praha.

Internetové zdroje:

<http://www.monumnet.npu.cz/>
https://www.czso.cz/csu/czso/iii-pocet-obyvatel-a-domu-podle-kraju-okresu-obci-a-casti-obci-v-letech-1869-2011_2015
<http://drusop.nature.cz/>
<http://geoportal.gov.cz/arcgis/services>
<http://www.kondrac.cz/historie/historie-obce.php>
<http://www.lounovicepodblanikem.cz/historie-fakta.php>
<http://www.naceradec.cz/index.php?odkaz=page/historie/naceradec.php>
<http://www.obec-ostrov.com/historie-obce/>
<http://www.obecvelis.cz/obce-a-historie/velis/>
http://www.lounovicepodblanikem.cz/rozhledna/blanik_v.php
<http://wolfdraven.eu/blanik-adolf-wenig-recenze/>
http://www.archeologickyatlas.cz/cs/lokace/lounovice_bn_hradiste_velky_blanik